

Відокремлений структурний підрозділ
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
«Львівський навчально-науковий центр професійної освіти»
Державний навчальний заклад «Львівське вище професійне художнє училище»

СУЧАСНА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА: АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції

7-8 червня 2019 р.
Львів

**Відокремлений структурний підрозділ
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
«Львівський навчально-науковий центр професійної освіти»**

**Державний навчальний заклад
«Львівське вище професійне художнє училище»**

СУЧАСНА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА: АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

**Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції
7-8 червня 2019 р.**

**м. Львів
2019**

Сучасна мистецька освіта: актуальні підходи та перспективи розвитку.
Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (м.Львів, 7-8 червня 2019 р.) [укладач Голуб І.М.]. Львів, 2019. 96 с.

Організаційний комітет

Копельчак Михайло Павлович – директор Відокремленого структурного підрозділу Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова «Львівський навчально-науковий центр професійної освіти», кандидат педагогічних наук

Криворучко Катерина Володимирівна – директор Державного навчального закладу «Львівське вище професійне художнє училище»

Голуб Ігор Михайлович – викладач спецдисциплін художнього напрямку ДНЗ «Львівське ВПХУ», координатор конференції

Редакційна колегія:

Копельчак М.П., кандидат педагогічних наук, доцент (м. Львів, Україна)

Криворучко К.В., директор (м. Львів, Україна)

Колісник-Гуменюк Ю.І., кандидат педагогічних наук (м. Львів, Україна)

Гуменюк В.В., кандидат педагогічних наук (м. Львів, Україна)

Голуб І.М., викладач (м. Львів, Україна)

Технічна верстка:

Гуменюк В.В., кандидат педагогічних наук (м. Львів, Україна)

До збірника увійшли матеріали і тези доповідей, подані учасниками Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасна мистецька освіта: актуальні підходи та перспективи розвитку» (7-8 червня 2019 року, м.Львів) до її організаційного комітету. Тексти публікуються у авторській редакції. За науковий зміст та якість поданих матеріалів відповідають автори, а також (для студентів та аспірантів) наукові керівники.

© ВСП Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

«Львівський навчально-науковий центр професійної освіти», 2019

© Державний навчальний заклад «Львівське вище професійне художнє училище», 2019

© Автори статей, 2019

Зміст

Секція: НАРОДНІ РЕМЕСЛА

Погребняк Олена Станіславівна

РОЛЬ ВИВЧЕННЯ НАРОДНИХ ПРОМИСЛІВ У ПІДНЯТТІ
НАЦІОНАЛЬНОГО ДУХУ

7

Тимків Марія Олексіївна

ВИКОРИСТАННЯ НАРОДНИХ РЕМЕСЕЛ У СТОЛЯРНІЙ СПРАВІ

11

Секція: КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Петрук Ніна Миколаївна

ОСОБЛИВОСТІ УРБАНІЗАЦІЇ СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ГАЛИЧИНИ
X - XIII ст., м. ГАЛИЧ: КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

15

Габа Леся Василівна

МИСТЕЦТВО БУДУВАТИ: ДИВОВИЖНА АРХІТЕКТУРА СВІТУ

18

Секція: МИСТЕЦТВО І ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА

Солецький Артур Олександрович

ІНСТАЛЯЦІЯ: ПОВТОР ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
ІНСТАЛЯЦІЙНОГО ОБ'ЄКТУ

23

Сторожук Надія Богданівна

ГРАФІЧНА СТИЛІЗАЦІЯ НАТЮРМОРТУ

26

Яремчук Софія Богданівна, Любицька Роксолана Миронівна

ІННОВАЦІЙНІ ПЕРСПЕКТИВИ У КОНТЕКСТІ
МІЖНАЦІОНАЛЬНИХ ХУДОЖНІХ КУЛЬТУР

29

Вітрик Ольга Володимирівна, Петкіна Юлія

РОЛЬ ЛІТЕРАТУРИ У ВІЗУАЛЬНОМУ МИСТЕЦТВІ

32

Секція: ПЕДАГОГІЧНА СКЛАДОВА ХУДОЖНЬОЇ ГАЛУЗІ

Денькович Наталія Андріївна

ВИКОРИСТАННЯ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦДИСЦИПЛІН ПІД ЧАС
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ
ОСВІТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ 37

Голуб Ігор Михайлович

КОЛАБОРАЦІЯ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ТА СУЧАСНІЙ ОСВІТІ 39

Колісник-Гуменюк Юлія Ігорівна,

КРЕАТИВНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ
ХУДОЖНЬОГО ПРОФІЛЮ 43

Аксініна Вікторія Валеріївна, Чернова Т. Ю.

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ КОУЧИНГУ В ЗАКЛАДАХ
ВИЩОЇ ОСВІТИ 46

Чернова Олександра Ігорівна, Голіяд І. С.

СУТЬ ПОНЯТЬ «КОУЧИНГ», «ПЕДАГОГІЧНИЙ КОУЧИНГ»,
«КОУЧИНГОВА ВЗАЄМОДІЯ» 50

Дуфанець Оксана Олексіївна

ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЗАКОНІВ
КОЛЬОРОЗНАВСТВА У ФЛОРІСТИЦІ 55

Гуменюк Світлана Володимирівна

ВИКОРИСТАННЯ МАЙБУТНІМИ ВИКЛАДАЧАМИ ТРУДОВОГО
НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ІННОВАЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ
ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 60

Ратушина Карина Олександрівна

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ПРАЦЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЯК
ГОЛОВНИЙ ПІДХІД У ТРУДОВОМУ ВИХОВАННІ
ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ 64

Лукашенко Катерина Вікторівна

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК В
ПЕДАГОГІЧНІЙ СКЛАДОВІЙ ХУДОЖНЬОЇ ГАЛУЗІ

67

Секція: ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН І РЕКЛАМА

Король Анатолій Миколайович

ОСНОВНІ ВИДИ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ В КОНТЕКСТІ
ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

69

Луб Надія Іванівна

«МИСТЕЦТВО В МИСТЕЦТВІ: КРЕАТИВНІСТЬ ЧИ
ПРАЦЬОВИТІСТЬ?!»

72

Секція: ДИЗАЙН ІНТЕР'ЄРУ

Семанів Христина Ігорівна

ЕСТЕТИЧНА ОСНОВА АБСТРАКТНОГО МИСТЕЦТВА У
СУЧАСНОМУ ПРЕДМЕТНОМУ ДИЗАЙНІ

79

Ткачик Наталія Володимирівна

ПРИХОВАНІ МОЖЛИВОСТІ ВТОРИННИХ ПРИРОДНИХ
МАТЕРІАЛІВ

84

Михайлишин Христина Михайлівна

ПРИНЦИПИ ФЛОРИСТИЧНОГО ДИЗАЙНУ В ІНТЕР'ЄРІ

86

Павлишин Степан Ярославович

ПРОЕКТ ЛІТНЬОЇ НАВЧАЛЬНОЇ АУДИТОРІЇ ВСП
«НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ЦЕНТРУ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ»

91

Щигіль Василь Іванович, Панасовський Ярослав Вікторович

СТВОРЕННЯ КРЕАТИВНОГО СТУДЕНТСЬКОГО ПРОСТОРУ У
ФОРМАТІ OPEN SPACE НА БАЗІ ВСП «НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО
ЦЕНТРУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ»

94

Передмова

Мистецька освіта в Україні набирає популярності, незважаючи на складності і невизначеність в соціальній, економічній та культурній сферах країни. Увага молоді до освіти в гуманітарній сфері знаходить своє пояснення при уважному вивченні не тільки внутрішньої ситуації в освіті та соціальній сфері, але й розумінні глобальних загальносвітових процесів.

Сучасні вимоги до професійної компетентності фахівців мистецького профілю зумовлюють використання інноваційних підходів в оновленні змісту з урахуванням традицій, досвіду минулого, а також гуманістичного, естетичного і культурного розвитку особистості. Підготовка майбутнього робітника мистецького профілю, здатного до самоосвіти, аналізу та інноваційної діяльності, стала пріоритетним завданням для професійної мистецької школи.

У розвинутих країнах підсилюється тенденція щодо визнання мистецьких дисциплін важливим фактором залучення дітей і молоді до світової культури в процесі формування креативних фахівців з урахуванням національного підґрунтя.

Видання цього збірника, в якому представлені статті багатьох авторів з різних закладів вищої і професійної освіти країни, у тому числі учнів та студентів, свідчить про зростання уваги у нашому суспільстві до вирішення проблем підготовки творчих і компетентних кадрів мистецького профілю. У цьому сенсі видання нового збірника праць є прикладом плідної співпраці представників вищої і професійної освіти.

Директор Львівського вищого професійного художнього училища

Катерина Володимирівна Криворучко

Секція: НАРОДНІ РЕМЕСЛА

УДК 39.745

Погребняк Олена Станіславівна
викладач вищої категорії,
методист ДНЗ «Львівське ВПХУ»,
м. Львів

**РОЛЬ ВИВЧЕННЯ НАРОДНИХ ПРОМИСЛІВ
У ПІДНЯТТІ НАЦІОНАЛЬНОГО ДУХУ**

Реалізація завдань національного виховання вимагає глибокого наукового аналізу змісту і форм усієї виховної роботи, яка проводиться на сучасному етапі. У системі національного виховання важлива роль відводиться естетичній освіті, естетичного виховання учнів, набуття досвіду практичної діяльності у сфері естетичного виховання.

Сьогодні в умовах гострих протиріч між технічними досягненнями людства і низьким рівнем моральності, що загрожує знищенням антропосфери, особливої ваги набувають виховання підростаючого покоління на засадах краси і моральності. Однак у нашій мистецтвознавчій науці ще недостатньо провадяться комплексні синтетичні дослідження впливу народного декоративного мистецтва на естетичне виховання учнів.

Українські народні промисли і ремесла, що разом утворюють декоративне мистецтво – це "величезний світ духовної і матеріальної спадщини етносу, набуток художніх ідей численних поколінь народу, дорогоцінна скарбниця, що живить сьогодні професійно-мистецьку творчість". Народні промисли і ремесла поєднують в собі духовно-матеріальну діяльність людини, виражену в художніх творах.

Як же сучасним педагогам виховати нашу молодь духовно багатою, творчою, всебічно розвиненою? Насамперед, нам потрібно відродити у юних душах гордість за свою державу, виховати у них повагу до старовинних українських звичаїв, обрядів, залучити їх до оволодіння кращими надбаннями української культури і мистецтва. А цьому сприяє змістовна і цілеспрямована

робота по національному вихованню учнівської молоді, ознайомлення з історією національної культури, оволодіння практичними навичками з народних промислів України.

Народні промисли і українське декоративне мистецтво своїми коренями сягає глибокої давнини. Вони яскраво характеризують національні особливості нації, локальні відмінності етнографічних груп, і це – "минуле в сучасному".

В історичному аспекті народне мистецтво насамперед розвивалося як творчість селян і мешканців передмість у вільний від хліборобства час. Вони виробляли необхідні вироби, у тому числі і художні, для власних потреб.

Народне мистецтво існує у двох формах: перша – творчість народних майстрів для себе і близьких; друга – народно-художні промисли – ручне виготовлення художніх виробів окремими майстрами й організованими підприємствами для збуту.

Сучасний період розвитку суспільства і України відкриває широкі можливості для оновлення виховання молоді на основі народності, що дає змогу формувати духовно багате покоління людей. Виховання починається із засвоєння молодими людьми духовних надбань рідного народу. Без оволодіння в сім'ї, школі, професійних навчальних заходах культурою та ремеслами свого народу, пізнання його самобутнього національного обличчя, практичного продовження культурно-історичних традицій, звичаїв, обрядів, відродження народних промислів не можна і говорити про успіх перебудови навчально-виховного процесу.

Важливим джерелом творчості є народна мудрість, найкращі традиції народу, а особливо відродження народних промислів України.

Це не тільки розширює світогляд наших учнів, а й сприяє духовності, вихованню національної свідомості, поваги до кращих надбань українського народу.

Поглиблення знань учнів про культурно-історичний шлях розвитку українського народу; формування національної свідомості та самосвідомості, духовне збагачення молоді; виховання молоді на традиціях, звичаях,

фольклорних джерелах народних промислів свого народу, рідного краю, національної культури; навчання практичним навичкам в оволодінні народними промислами – це все першочергові завдання при опануванні програми художніх спеціальностей.

Цікавим є досвід сучасних українських художників, які своєю творчістю доводять актуальність використання традиційних українських технологій, елементів орнаментики, застосування характерних колористичних поєднань.

Знайомлячи учнів з творчістю сучасних майстрів можна надихнути їх на творчі пошуки, заохотити до пошукової роботи. Як приклад хотілось би навести роботи деяких авторів, що працюють з традиційними технологіями, художніми мотивами.

Дарія Альошкіна: львів'янка, яка відроджує давнє українське ремесло витинанки. Вони з'явилися на території України в оздобленні сільських хат у середині XIX століття. Тривалий час цей вид мистецтва вважався вимираючим. Проте майстриня зі Львова знайшла новий спосіб привернути увагу до українського ремесла, створюючи витинанки для сучасних інтер'єрів, громадських закладів та обкладинок для книжок. Жінка створює великі за розмірами витинанки-фіранки, які вже підкорили Польщу, Францію та навіть Південну Корею. Роботи Дарії вже давно вийшли за межі класичних витинанок. Її фіранки подорожують подекуди більше, ніж сама мисткиня. Географія доволі широка – Німеччина, Польща, Франція, Бельгія, Південна Корея, США. На виставці в Сеулі половину експозиції розкупили відвідувачі. Одну роботу навіть придбав прем'єр-міністр Південної Кореї.

Андрій Пушкарьов вважається одним з найкращих витинанкарів в Україні. У своїй творчості поєднує витинанку та графіку, тому його роботи особливі та унікальні. Головні теми, до яких звертається художник, – козацтво, Трипілля, язичництво та православ'я. У 90-х роках створив власні школи витинанкарства та писанкарства Андрія Пушкарьова. Діапазон творчості художника надзвичайно широкий. Це малярство, графіка, мініатюра, витинанка, писанка та мистецтвознавчі есеї. Найвідоміші роботи: "Притча про

те, як молодий український півник знищив орла" (папір, витинання, тонування, 2015 р.), "Зачарована весна" (папір, витинання, тонування, 2015 р.).

Людмила Проценко: експозицію витинанок під назвою «Великодні взори» майстриня присвятила церковним весняним святкам – «Стрітення», «Благовіщення», «Великдень». Спеціально до виставки пані Людмила, зокрема, створила чотири великі площинні витинанки, що якраз зображують ці свята.

Представлені шість десятків писанок майстриня виконала в авторській техніці із використанням улюбленого нею образу птаха. Натхнення для писанкових пташок пані Людмила черпала з витинанок.

Оксана Чепурна: ця львів'янка відроджує традиційне кахлярство з донбаської глини! Це не раритетні львівські каміни, а новенькі кахлі. Їх роблять у кахлярні Оксани Чепурної зі Львова. 50 років тому жінка прийшла на фабрику кахлевих печей після коледжу. На початку ХХ століття фабрика стала фаворитом у продукції серед інших подібних підприємств і мала назву "Крайова фабрика кахлевих печей", а зараз тут розміщене підприємство "ОКС" Оксани Чепурної. "Тут було підприємство ширвжитку: був тільки страшний кривий пресований кахель", – пригадує Оксана Чепурна.

Вона розробила дизайн, моделі і форми, а в 90-х викупила частину фабрики на межі банкрутства. "Ми почали боротися за життя, за кожен день, за кожен місяць", – розповідає пані Оксана. Тепер тут роблять індивідуальні дизайнерські кахлі. Глину везуть з Донбасу, бо найкраща. А львівськими кахлями прикрашені печі та каміни по всій Європі.

Література:

1. Галькович М. Кахель звідси прикрашає не одну оселю: Як львівська мисткиня береже вікові традиції. – URL: <https://galnet.fm/kahel-zvidsy-prykrashaye-ne-odnu-oselyu-yak-lvivska-mystkynya-berezhe-vikovi-tradytsiyi/>

2. Качур К. Птахи Людмили Проценко на витинанках та писанках. – URL: <https://rukotvory.com.ua/info/ptahy-na-vytynankah-ta-pysankah-lyudmyly-protsenko/>

3. Свередюк Р. Витинанки Андрія Пушкарьова. – URL: <https://sverediuk.com.ua/tag/pushkarov-a/>

4. Труш І. Дарія Альошкіна: львів'янка, яка відроджує давнє українське ремесло витинанки. – URL: <https://www.032.ua/news/1866841/daria-aloskina-lvivanka-aka-vidrozdue-davne-ukrainske-remeslo-vitinanki>

УДК 674 [684.694]

Тимків Марія Олексіївна
старший викладач ДНЗ «Львівське ВПХУ»,
м. Львів

ВИКОРИСТАННЯ НАРОДНИХ РЕМЕСЕЛ У СТОЛЯРНІЙ СПРАВІ

З давніх часів людина створювала, для себе, певні комфортні умови проживання. Звичайно, що ці «комфорти» відповідали реальному часу життя. Вдосконалюючи свої навички, роблячи певні винаходи в побуті людина стала: творцем, майстром, будівничим свого життя.

Ремесла України настільки різнобічні і різнобарвні, що охопити всі його напрямки досить складно. Якщо уявити собі українця в його побуті, то довкола нього суцільне ремесло, починаючи з одягу і продовжуючи традиціями.

Майже в кожному напрямку ремесел ми зустрінемо роботу столяра, тесляра, різьбяра. На хвилинку зануримось в ремесла, які пов'язані з обробкою деревини.

Теслярство — один із найбільш масових деревообробних промислів; зведення житлових та інших споруд, господарських будівель тощо. Зрубані дерева обтесували здебільшого вручну різного виду сокирами й розпилювали на колоди. Уздовж колод знизу долотами видовбували поздовжні пази, а по кінцях — зарубки. За допомогою простого, але ефективного знаряддя — *драчки* — колоди щільно з'єднували у зруб.

Народними майстрами-теслями у XVII ст. було зведено багато унікальних споруд, зокрема відомий Новомосковський собор (без жодного цвяха), фортифікаційні козацькі укріплення, що викликали подив іноземних фахівців. Із поширенням на Україні заробітчанства сільські теслі й столяри, об'єднуючись в артілі, будували водяні млини та вітряки, зводили церкви, монастирі та інші монументальні споруди. Традиції народного теслярства і до сьогодні зберігаються у сільському будівництві.

Столярство — вид деревообробного промислу; виготовлення хатнього начиння — лав, ослонів, скринь, столів, табуреток та стільців, мисників, ліжок, а також віконних рам та рамок для вуликів, дерев'яних частин борін та плугів тощо.

Серед інструменту українських столярів було багато давніх знарядь — сокира, тесло, стамеска, молоток, свердло та ін. Пізніше він поповнився столярним верстаком, рубанком, фуганком. Округлі вироби (колони для церков і ганків, деталі прядок, веретен, дитячі іграшки) столяри виточували на найпростішому токарному верстаті (*коловоротці*). Для вимірювань застосовували *розміряч*, *косинець*, *отримач*. Із появою на дерев'яних виробах залізних деталей з'явилися різного діаметра гайкові ключі.

На сьогоднішній день обладнання столяра представляє собою високотехнологічні станки з комп'ютерним програмуванням. Мистецтво багатьох українських столярів досягало справжньої віртуозності. Велика увага приділялася оздобленню виробів дерев'яними розетками, хрестами, квітками та іншими візерунками. Особливо ретельно ставилися столяри до орнаментування скринь, що призначалися для зберігання посагу і стояли в хаті на чільному місці.

Стельмаство — деревообробний промисел, пов'язаний з виготовленням транспортних засобів — возів і саней, а також коліс, полоззя, дуг тощо. Крім традиційного столярного інструмента, стельмахи широко користувалися вже згаданою коловороткою (звичайно при виготовленні округлих ступиць). Специфіка столярства полягала й у тому, що матеріал для гнуття ободів, дуг, полоззя заздалегідь розпарювали у спеціальному приміщенні — *парні*. Воно являло собою невелику зрубну землянку з подвійними засипаними піском стінами, піччю, над якою встановлювався чан з водою, димарем, а також отвором для виходу пари. Відомий був і давніший різновид парні: так звана *суха парня* — неглибока яма з вогнищем, що курилося, покрита дерном, зверху якого клали підібраний для гнуття матеріал.

Ложкарство — деревообробний промисел по виготовленню ложок, ополоників, мисок, тарілок та іншого кухонного начиння. Для цього використовувалися здебільшого такі породи, як береза, осика, липа, інколи груша. З розпиляного дерева майстер робив спочатку заготовки, котрі оброблялися потім за допомогою спеціальних ложкарських інструментів — різця та шліфера, а також ножа та найпростішого токарного верстата. Розрізняли ложки прості, нефарбовані (*мужицькі, циганські*) та *руські*, що були пофарбовані у золотавий та темно-червоний кольори та розписані стилізованими візерунками. Ложкарством займалися звичайно чоловіки похилого віку — *діди*.

Гребінництво — промисел, пов'язаний з виготовленням різноманітних дерев'яних *гребінок* і *гребенів* для прядіння та *гребінців* з рогу, котрі використовувалися як розчіски для волосся. Останні робили звичайно з волячих рогів, які спочатку розпилювали до необхідних розмірів, потім, підігріваючи на вогні, їм надавали еластичності та розгладжували *гемблем* (різновид струга). Далі, користуючись токарним верстатом і циркулярною пилкою, робили нарізку зубців. Іноді на виріб наносили орнамент.

Значно більших розмірів були дерев'яні гребені та гребінки (до 40-50 см). Їх виготовляли з твердих порід: груші, клена тощо. При цьому використовували струг, спеціальні швайки та пилки для нарізування зубців. Гребені та гребінки мали ручку (*стебло*), яка вставлялася в отвір в ослоні, лаві чи спеціальній підставці.

Бондарство — вид деревообробного промислу, пов'язаний з виготовленням місткостей — бочок, діжок, барил, цебер тощо. Порівняно з теслярством та іншими деревообробними промислами бондарство на Україні поширилося пізніше, проте швидко набуло значного розвитку, особливо на Поліссі.

Українські бондарі добре розумілися на різних сортах дерева і добирали їх конкретно для кожного виробу. Зокрема, ті, що призначалися для рідин, виготовлялися з твердого дерева, звичайно дуба. Асортимент бондарських

виробів був широким і різноманітним. Це ремесло вимагало неабияких навичок і майстерності. Наприклад, прорізання пазів у клепках (так званих *уторів*) при вставлянні днищ було досить складною технічною операцією. Те ж стосується і скріплювання клепок дерев'яними або залізними обручами. Крім звичайного столярного інструмента, бондарі користувалися *уторником* (кривим стругом), розмірячем, шерхебелем. Володіли вони й початками геометрії: зокрема, радіус дна діжки обчислювали шляхом поділу величини її окружності на шість.

Поширення металевого посуду та начиння призвело до занепаду бондарства, хоча потреба у дерев'яних місткостях, що надають специфічного смаку солінням, меду, квасу, сокам, винним та іншим алкогольним напоям, сьогодні залишається також актуальною.

Секція: КУЛЬТУРОЛОГІЯ

УДК 930.85[711.4] (477.83/.86) “09/12”(063) (043.2)

Петрук Ніна Миколаївна

*Аспірант Львівської національної Академії мистецтв,
м. Львів*

**ОСОБЛИВОСТІ УРБАНІЗАЦІЇ СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ГАЛИЧИНИ
X - XIII ст., м. ГАЛИЧ: КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ**

Пам'ятки мурованого будівництва та архітектури що дійшли до нашого часу, свідчать не лише про висококультурний розвиток нашого регіону, про його багатий та історичний досвід, але і доносять до нас інформацію закладену минулими поколіннями, передаючи нам весь комплекс світоглядно – естетичних, духовних, культурних, художніх та народних традицій.

Розвиток урбанізації Галичини часів Середньовіччя почали досліджувати достатньо пізно, лише у кінці XIX ст., досліджували і вивчали історики, архітектори, краєзнавці: Баран В. Д. Гачковський Л., Хмільевський Я., З. Соколовський, Pelenski J. та багато інших.

Культурологічний аспект цього питання є недостатньо дослідженим. Метою даної роботи є визначити культурологічні особливості урбанізації міст Галичини періоду X- початку XIII ст., проаналізувати системи культурних феноменів; та комунікацій.

У X-XIII ст. на території Галичини вже існувала доволі розвинена мережа міських поселень. Відомості про міста Галичини в цей період наводять літописи. Відомо що мурованими були перш за все оборонні споруди, замки та сакральні споруди.

Археологічні дослідження доводить, що найдавніші міста формувались переважно у зручних для оборони місцях, з ландшафтним та природнім захистом, на штучному або природному підвищенні, оточені горами, болотами, ріками. У більш пізніший період, на берегах судноплавних рік та перетині торговельних шляхів.

На території Галичини перше місто що згадується у літописах є Перемишль –981 р. Генезу якого досі не з'ясовано. Можливо, що спочатку це був племінний центр білих хорватів, який певний період був у сфері впливу давніх Чеської та Польської держав, а вже потім відійшов до київських князів.

У XI ст. літописи згадують ще про появу двох міст – Звенигород (1087 р.) і Теребовль (1097 р.), в XII ст. – Галич, Тисменицю, Микулин, Голі Гори, Удеч, Сянок, Ярослав, Пліснеськ.

У середині XII ст. важливим культурним центром на заході Русі стає Галич. Саму у Галичі, Звенигородці та деяких інших містах археологи знайшли руїни князівських палаців.

Галич давньоруське місто сформувалось на основі кількох поселень, що були розташовані в межиріччі Дністра. Середньовічне місто було укріплене могутніми валами і ровами, знаходилося над р. Луква (прит. Дністра) на місці сучасного с. Крилос. У самому місті та на його околицях були споруджені величні кам'яні храми, перше місце серед яких належало Успенський собор, зведеним Ярославом Осмомислом у 1157 р.— зберігся до нашого часу лише у зруйнованому вигляді. Це був чотиристопний однокупольний храм, оточений галереями і прикрашений білокам'яною різьбою. Білокам'яна будівельна техніка характерна для храмового будівництва не лише Галича, а й інших західноукраїнських міст — Василіва на Буковині, Холма та ін. Археологи виявили що у Галичі в XII-XIII ст. знаходилося тридцять білокам'яних храмів. Залишки їхніх фундаментів, архітектурних деталей, високохудожніх глиняної плитки, що покривали підлогу. До сьогодні збереглася церква св. Пантелеймона (нині в с. Шевченкове Галицького р-ну), засвідчують високу майстерність зодчих галицької архітектурної школи. Вважається що значного розквіту місто набуло в 2-й половині. XII- першій XIII ст., за князювань Ярослава Володимировича, Романа Мстиславича, Данила Галицького. Саме у цей період Галич став визначним культурним, економічним та політичним центром, де розвивалися ремесла, торгівля, велося велике цивільне та сакральне будівництво. У 1241 укріплення Галича зруйновано монголо-татарською

навалою, і перша столиця Галицько-Волинської держави, була перенесена в м. Холм, а Галич залишився центром Галицької єпархії. Археологічні дослідження оборонних споруд виявили три основні хронологічні етапи будівництва міста: 1-й- X ст., 2-й XII-XIII ст. та 3-й XIV-XVIII ст.

Серед збережених часом монументальних споруд цього періоду є Успенський собор у Володимирі-Волинському, що збудований у 1160 р. київськими майстрами за наказом князя Мстислава Ізяславовича. Ця шестистопна однокупольна будівля має простий, але водночас величний вигляд. Про багатства й архітектурні особливості галицько-волинських храмів дає уявлення опис церкви Іоанна Златоуста в Холмі (XIII ст.).

У XIII ст. в Галицько-Волинському князівстві велось активне будівництво міст і фортецій, окрім Холмому були збудовані укріплені міста Данилів, Кременець, Угровськ, у Галичині — Ярослав, Сяник. Усі вони мали оборонні споруди, які не під силу було здолати навіть монголо-татарам із їхньою облоговою технікою.

Як висновок ми можемо зазначити що безумовно на містобудування Середньовічної Галичини великий вплив мали архітектурні особливості Візантії та поширений у Європі романський стиль але не можна виключати і високу майстерність зодчих галицької архітектурної школи яку ми можемо бачити у білокам'яних храмових спорудах як Галича, так і інших міст Середньовічної Галичини. Саме ці перші кам'яні архітектурні споруди дають нам можливість вивчити матеріальну і духовну культуру нашого народу.

Література:

1. Ауліх В. З історії долітописного Галича. В кн.: Дослідження з слов'яно-руської археології. К., 1976
2. Баран В.Д. ГАЛИЧ (ДАВНІЙ) [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 2 2004
3. Баран В., Томенчук Б. Підсумки археологічних досліджень Галицької археологічної експедиції в 1991–1996 рр. В кн.: Галич і Галицька земля. Івано-Франківськ–Галич, 1998
4. Галицько-Волинський літопис: Дослідження. Текст. Коментар. К., 2002.
5. Гачковський Л., Хмільевський Я. Княжий Галич. Станіслав, 1938
6. Пастернак Я. Старий Галич. Львів, 1944
7. Pelenski J. Halicz w dziejach sztuki uryedniowiecznej na podstawie badac archeologicznych i urydei archiwalnych. Krakow, 1914

УДК 69 [72.721]

Габа Леся Василівна
викладач спецдисциплін першої категорії
ДНЗ «Львівське ВПХУ»
м. Львів

МИСТЕЦТВО БУДУВАТИ: ДИВОВИЖНА АРХІТЕКТУРА СВІТУ

Будівельник — скромна професія великої людини! Саме так, тому що будівельники створюють архітектурну спадщину, якою може пишатися вся нація. Кожна людина мріє залишити на землі свій слід: зробити відкриття, написати книгу або ... побудувати будинок. Бути будівельником — це не тільки важка праця, але й творчість!

Назва "будівельник" включає в себе безліч професій людей, які мають відношення до проектування, зведення, ремонту і обслуговування будинків, будівель і споруд різного спрямування.

Будівельники - це особливий народ. Вони не раз ставали героями численних анекдотів і всілякої критики. На них не раз покладали свої надії прихильники широкої індустріалізації. Вони завжди несли у своїй роботі величезну відповідальність і майже завжди виправдовували всі очікування. Згадаймо, кому ми зобов'язані успіхом в грандіозних будівництвах і створенні найрізноманітніших будівельних об'єктів, звичайно ж нашим дорогим будівельникам.

З розвитком нових технологій, робота будівельників стає все більш ефективнішою, проте це все одно залишається одним з найбільш трудомістких занять. Всі знають, що хороші будівельники завжди високо цінувалися. Будь який керуючий фахівець скаже, що високий професіоналізм будівельника - це запорука високої якості вироблених ним робіт.

Грандіозні споруди приваблювали людей. З давніх часів існує негласне змагання на звання будівельника самої високої споруди, найдовшого моста, найоригінальнішого будинку, найкрасивішої церкви.

До уваги невелика підбірка чудес інженерної думки - найвидатніших та незвичайних споруд сьогодення та майбутнього.

1. "Dancing House" (Танцюючий будинок). Прага, Чеська Республіка

Будинок чеського архітектора, має ще одну назву "Джинджер і Фред" - на честь танцюристів Фреда Астера і Джинджер Роджерс. Він розташований на березі річки Влтави в центрі міста. Споруду будували для художньої галереї та згодом її викупила фінансова компанія.

2. "Bubble House" (Бульбашковий будинок). Канни, Франція

Бульбашковий будинок розташований на Лазуровому узбережжі Франції, з видом на Середземне море. Він побудований в 1989 році за проектом архітектора Антті Ловага і придбаний модельєром П'єром Карденом. Розташована в одному з найбільш гламурних районів Франції, будівля часто здається в оренду для вечірок або фотосесій.

3. "Spittelau District Heating Plant" (Сміттєспалювальний енерговидобувний завод). Відень, Австрія

Хоча будівля є частиною сміттєспалювального заводу, та вона користується великою популярністю серед фотографів завдяки своїм яскравим кольорам та цікавим формам.

Розроблений Фріденсрайхом Хундертвассером, завод є центром для утилізації відходів, а також генерації тепла та нагріву води для цілого міста.

4. "Crooked House" (Кривий будинок). Сопот, Польща

Кривий будинок, або Кривий будиночок, як називають його у Польщі, є торговельним центром в приморському місті Сопот. Дизайн будівлі був розроблений архітектором Залеським, який надихався ілюстраціями дитячих казок.

5. "Waldspirale" (Спіральний будинок). Дармштадт, Німеччина

Ця "веселкова" спіраль будівлі фактично функціонує як житловий комплекс в німецькому місті Дармштадт. Дах будівлі вкритий травою, деревами і чагарниками. Деякі дерева навіть іноді видніються з вікон будівлі. До речі,

абсолютно всі вікна будівлі, а їх рівно 1000, не схожі одне на одне та є унікальними.

6. "Hang Nga Guesthouse" (Гостювий будиночок). Далат, В'єтнам

Також згадується як "Crazy House" (Скажений будиночок). Споруда є готелем та побудована за проектом архітектора Данг ґт Нга. У кожному номері - своя окрема тема та власний дизайн.

7. "Casa Milà" (Будинок Міла). Барселона, Іспанія

Відомий багатьом як Міла (що означає "кам'яний кар'єр"), будинок є одним з творінь архітектора Антоні Гауді в його улюбленому місті Барселона. Споруду будували у стилі каталонського модернізму. Вона стала об'єктом Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в 1984 році.

8. "Hotel Galeria Spirit" (Готель Дух галереї) Братислава, Словаччина

Дім виглядає як барвистий вибух сучасного мистецтва. Він розташований прямо на кордоні країни з Австрією. Недалеко від Старого міста Братислави, унікальний вигляд готелю виділяється серед інших будівель міста.

9. "Upside Down House" (Перевернутий будинок). Шимбарк, Польща

Перевернутий будинок планувався бізнесменом Даніелем Запієжські як витвір мистецтва, який мав уособлювати почуття невпевненості в роки після закінчення комуністичної ери. Усе в середині споруди розташоване "до гори дригом".

10. "Ideal Palace". (Ідеальний палац). Отрив, Франція

"Ідеальний Палац" був розроблений і створений Фердинандом Шевалем, сільським листоношею. Будівництво почалося в 1879 році, але було завершено аж у 1912. Наприкінці 60-х, палац набув статусу історичної пам'ятки.

11. "Guggenheim Museum" (Музей Гуггенхайма). Більбао, Іспанія

Музей Френка Гері Гуггенхайма в Більбао, мабуть, один з найвідоміших прикладів сьогодношньої сучасної архітектури. Хвилястий фасад

було так складно спроектувати, що Гері довелося використовувати програму, створену для використання в аерокосмічній промисловості.

12. "Pabellón de Aragón" (Павільйон Арагон). Сарагоса, Іспанія

Цей павільйон був призначений для презентації на Міжнародній виставці 2008 року іспанської провінції Арагон, в якій знаходиться місто Сарагоса. Споруда тримається на трьох китах, залишаючи простір під собою для використання в якості площі та конференц-зали. Фасад будівлі "сплетений" як кошик зі скляних та бетонних панелей.

13. "Hotel Marqués de Riscal" (Готель Маркіза Ріскаля). Ельсьєго, Іспанія

Ще одна будівля за проектом Франка Гері відкрита в 2006 році. Готель збудований у стилі Гері - з вигнутих металевих панелей, що прикрашають зовнішні стіни споруди. Будівля є улюбленим місцем в Іспанії для цінителів вина.

14. "Selfridges Department Store" (Універмаг Селфріджа). Бірмінгем, Англія

Дизайн розроблений архітектурною фірмою Future Systems, яка є філією Selfridges Department Store. Будівля покрита 15 000 блискучих алюмінієвих дисків, які надають будівля "космічного" блиску.

15. "Fuji Television Building" (Будівля телевізійної мережі Фудзі). Токіо, Японія

Будівля виглядає так, ніби побудована дітьми з блоків конструктора Lego. З верхньої сферичної оглядової вежі, яка важить більше 1300 тонн, відкривається вид на ціле місто та гору Фудзі.

16. "Kunsthaus" (Кунстхаус). Грац, Австрія

Кунстхаус, що означає художній музей, в місті Грац жителі називають "Атака Чужих". Таку назву будівля отримала через дивний зовнішній вигляд. Музей, в якому знаходяться твори сучасного мистецтва, є зеленою будівлею з вмонтованими фотоелектричними панелями на даху, що дозволяє генерувати енергію на господарські потреби установи.

17. Будинок – «черевик».

Будинок у формі черевика знаходиться у Пенсильванії в США. Він побудований у 1948 році на замовлення продавця взуття Махлона Хейнса. Зазвичай його так і називають— «будинок взуття Хейнца». Площа незвичайного будинку складає 25 футів. Зараз у будівлі розташований музей. Звичайно, його й самого можна назвати музейним експонатом.

18. Двадцяти-восьми поверхова будівля Burj Al Arab споруджена у Дубаї в 1999 році. Ця будівля, побудована на штучному острові на відстані 280 метрів від берега і нагадує величезний парус. Висота будівлі — 321 метр. Хмарочос облицьований подвійним склом. Один з входів до готелю знаходиться на даху, куди прибувають гості на гелікоптерах.

Література:

1. Галич Д. Архітектурні споруди світу. – URL: <https://clicow.com/arhitekturni-sporudi-svitu-top-100>
2. Гош М. Незвичайні будинки світу. – URL: <https://travel.tochka.net/ua/7702-neobychnye-doma-v-mire-10-samykh-samykh/>
3. Креатив у архітектурі. – URL: <http://www.autotravel.ua/multimedia/kreatyv-v-arhitekturi/>

Секція: МИСТЕЦТВО І ХУДОЖНЯ КУЛЬТУРА

УДК: 7.038.4 (7.067)

Солецький Артур Олександрович
магістр монументального живопису
Львівської національної Академії мистецтв,
м. Львів

**ІНСТАЛЯЦІЯ: ПОВТОР ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
ІНСТАЛЯЦІЙНОГО ОБ'ЄКТУ**

Поява нових технологій, які використовують митці у творчому процесі – відео, комп'ютерна техніка, проектори, різноманітні матеріали за формою та текстурою – призвели до появи нових стилів у мистецтві. Відвідувач музеїв чи галерей може відкрити світ фантазії і побачити все: від опудала акули до баночок Мандзоні. На відміну від інших видів мистецтва, інсталяція пропонує глядачеві не тільки зрозумілий візуальний ряд – вона створює умови для кращого сприйняття концепції роботи.

Звертаючись до теми повтору як засобу формування інсталяційних об'єктів варто заглибитися в історію і згадати відоме на весь світ теракотове військо. Ця археологічна знахідка показує нам велич тодішньої імперії Цінь Шихуанді. Захоплює кількість проробленої роботи, а саме композиційний прийом повтору дає змогу усвідомити масштаб тодішньої розвиненої цивілізації.

Переходячи до сучасних митців, зосередимо увагу на конкретних авторах, які працюють з цим композиційним прийомом. Першим згадаємо художника Ай Вейвєя. Один з яскравих представників політичного мистецтва, його провокативні твори зумовлені ситуацією в країні. Всі його проекти мають кілька складових: виявлення соціальної проблеми, аналіз існуючої інформації, висвітлення в ЗМІ, пошук виразної композиційної форми експонування, презентація проекту.

Проаналізувавши його творчість, можемо звернути увагу на композиційні прийоми, які художник застосовує, зокрема повторюваність об'єктів. Найвиразнішою серед таких робіт є "Насіння соняшника". Зроблені вручну 100 мільйонів зернят, 1000 квадратних метрів площі, засипаних ними, асоціюються з хаосом, з "культурною революцією" в КНР 1966-1976 рр. В той час у КНР створювали пропагандистські плакати з Мао Цзедунем, його впливовість почала падати і він втрачав позиції ідола. Голови комуністичної партії Китаю зображали на фоні соняшників, а сам Мао був осяяний променями сонця. Ця інсталяція створена з метою висвітлити окреслену проблему мінімальними засобами. Власне використаний композиційний хід допоміг розповісти про це усьому світові.

Одним з яскравих стилів, в якому часто використовується принцип повтору, патерну є поп-арт. Беручи повсякденний предмет зі звичною функцією, художники змінювали контекст, сформований навколо нього масовою культурою і надавали йому непритаманного значення. Засновником даного стилю вважається Енді Воргол у чиєму творчому доробку понад 10 тисяч творів мистецтва. Він змінив сприйняття мистецтва посполитим глядачем та вивів його на рівень масової культури, даючи можливість кожному отримати свої "15 хвилин слави".

Продукти його творчості внесли великий вклад у формування наступної генерації художників – Демієна Херста, Герхарда Ріхтера, Такаші Муракамі, Джеффа Кунса, Річарда Прінса й інших. Одним з основних композиційних прийомів, які використовував Воргол був патерн. До найвідоміших робіт автора належать портрети знаменитостей, виконані у техніці шовкографії, закомпоновані з повторенням одного й того ж зображення.

На відміну від інших видів мистецтва інсталяція пропонує глядачеві не тільки зрозумілий візуальний ряд, вона створює умови для кращого сприйняття концепції роботи. Саме повтор у візуальному ряді допомагає не пропустити важливих моментів, на яких акцентує художник. Це ніби своєрідний заклик

глядачеві до звертання уваги на акцентацію, на важливі композиційні елементи. Це допомагає затримувати погляд і глибше проаналізувати побачене.

У синергетичному трактуванні патерн здебільшого також корелюється з образною формою, що дозволяє розглядати художні образи як патерни-моделі, дієві засоби культурних перетворень. Патерновий-образ формує мистецтво та реальність. Патерном майбутнього, моделлю буття стає не тільки естетичний ідеал, але й образи, твір у цілому.

В мистецтві формами існування патернів-ідеалів є історичні стилі, художні напрями, методи, школи тощо. Зі збільшенням ступенів фрактальної докладності, розв'язності збільшується кількість деталей контуру, елементів культурних систем, у тому числі мистецьких. Можна зроби висновок, що саме патерновість є одним з ключових ходів для зміни та концептуального навантаження мистецьких творів.

Література:

1. Арчер М. Мистецтво інсталяції [Електронний ресурс] / Майкл Арчер // Журнал пробудження – 2016. Режим доступу до ресурсу: <http://waking-up.org/mystectvo/mistetstvo-instalyatsiyi/?lang=uk>
2. Андреева Е. Постмодернизм. Искусство второй половины XX – начала XXI века / Екатерина Андреева. – Санкт-Петербург: Азбука-классика, 2007. – 488 с.
3. Вишеславський Г. Термінологія сучасного мистецтва: означення, неологізми, жаргонізми сучасного візуального мистецтва України / Гліб Вишеславський, Олег Сидор-Гібелінда. – Париж; Київ: Terra Incognita, 2010. – 413 с.
4. Сліпченко К. Актуальне мистецтво – не забава, а спосіб проаналізувати реальність» [Електронний ресурс] / Катерина Сліпченко //Західнет. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: http://zaxid.net/news/showNews.do?aktualne_mistetstvo__ne_zabava_a_sposib_proanalizuvati_realnist&objectId=1320542
5. Marchart O. Art, Space and the Public Sphere(s) [Електронний ресурс] / Oliver Marchart // European institute for progressive cultural policies. – 1999. – Режим доступу до ресурсу: <http://eipcp.net/transversal/0102/marchart/en>.

УДК 7 [7.01;76].

Сторожук Надія Богданівна
викладач I категорії художніх спеціальностей
ДНЗ «Львівське ВПХУ»,
м. Львів

ГРАФІЧНА СТИЛІЗАЦІЯ НАТЮРМОРТУ

Вивчення та створення декоративного графічного натюрморту спонукає учнів творчо осмислювати власну естетичну та соціальну сутність, впливає на їх свідомість та почуття. У декоративному натюрморті важливим є композиційна побудова ліній, контурів, їх рух і взаємодія з плямою, допустимим є також використання орнаментів, візерунків, як аплікативної складової частини декоративного натюрморту. Завдяки цим новим завданням з'являється можливість розвитку композиційних навичок, ахроматичної побудови. Основним завданням в декоративному натюрморті є завдання стилізації як предметів, їх форми, характеру, так і тонів. Тому інші художні засоби – лінія, пляма, освітлення, а також вдала композиція – стають особливо важливими. Вдалі графічні натюрморти є іноді навіть виразнішими за живописні, адже задум художника відчувається в них краще.

Як було зазначено, декоративний натюрморт вимагає, перш за все, знання закономірностей композиційної побудови та технології стилізації. Всі засоби виразності в декоративному натюрморті (лінія, пляма, фактура) повинні працювати для рішення єдиного композиційного завдання, єдиного принципу, ідеї. У декоративному натюрморті важливим є також композиційна побудова ліній, контурів, їх рух і взаємодія з плямою.

Для графічного декоративного натюрморту властиві виразні силуети і площинність. Площинність декоративних натюрмортів прекрасно поєднується з площиною стіни. Єдність та цільність - важлива ознака графічної роботи. У завершеній композиції все підпорядковано єдиній меті, ідеї, художньому задуму. Ця єдність визначається і в сюжетно-образному рішенні твору, і в гармонійній підпорядкованості форм. У єдності змісту та форми полягає

гармонійність цілого - необхідна умова композиційної побудови, її важлива ознака. У графічному декоративному натюрморті ключову роль відіграє здатність художника творчо інтерпретувати навколишню дійсність, знаходити цілісну виразність кожного об'єкта і вносити в неї своє індивідуальне ставлення. Стилзація предметів – є одним з головних завдань декоративного натюрморту. Однак, спростити форму, абсолютно не означає збіднити її, а лише опустивши малозначущі деталі, підкреслити найвиразніші якості предмета. Художник може стилізувати предмет - відхід від натури може бути досить значний: вази, квіти, фрукти можна трактувати майже як геометричні форми або ж зберегти плавні природні обриси. Будь-який предмет в декоративному натюрморті може бути перероблений в сторону виявлення його характерних якостей – можна відштовхуватись від стилю в мистецтві, вибрати творчість певного художника. Стилзація предметів може вестися як по шляху граничного спрощення форм, так і навпаки, за рахунок ускладнення форми і насичення її орнаментом. Якщо натюрморт виконується в ахроматичній кольоровій гамі, важливо витримувати при виконанні тональний контраст, побудований на ритмічному колірному чергуванні плям, ліній. Композиція натюрморту обов'язково повинна бути врівноважена. При цьому рівновагу зовсім не означає симетричне розташування предметів, а має на увазі рівне їх тональне співвідношення.

Обов'язкова умова творчої стилізації - індивідуальний характер, де авторське бачення переплітається з творчою обробкою явищ і об'єктів навколишнього середовища, а результатом є відображення їх з елементами новизни. Стиль формує сутність, винятковість художньої творчості в спільності всіх компонентів - змісту і форми, зображення і вираження, особистості і епохи.

При роботі з графічним натюрмортом важливо: акцентування уваги на головному об'єкті натюрморту досягається з допомогою загострення його пластики, досягаючи підпорядкованості йому всіх інших елементів композиції; організація орнаментального середовища (як відомо, орнамент є сильним засобом створення декоративних ефектів, він може вводиться в натюрморт як

виразний акцент і стати основною спільною ритмічною структури натюрморту). Для виконання такої роботи потрібні: знання з основ композиції, вміння стилізувати натюрморт, цілісно сприймати натуру, зображення реального світу, перетвореного творчою уявою художника.

Мистецтво натюрморту вчить нас бачити, любити і розуміти світ, сприймаючи його неминучу цінність. В натюрмортах художники не зображують речі «з натури», а попередньо підбирають і вибудовують їх у відповідності зі змістом і художнім завданням, але декоративна манера з її стійким зоровим образом, конструктивною логікою картинної побудови завжди пов'язана з етнічною ментальністю, орнаментикою, збереженням національного геному. Робота над графічним декоративним натюрмортом найбільш яскраво розкриває внутрішній світ художника, передає емоційний настрій і виявляє професіоналізм автора.

Література:

1. Вахрамєєва Г. І. Декоративний живопис: методичні вказівки до лабораторних занять / Галина Іванівна Вахрамєєва // Навчально-методичне видання – Луцьк: Вид-во Поліграфічний центр «Друк Формат», 2016. – (24) с.
2. Даглідян К. Т. Декоративная композиция / Калуст Тигранович Даглідян. – Р-н-Д.: Феникс, 2010. – 312 с.
3. Декоративний натюрморт [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://artisthall.ru/zanyatiya-zhivopisyu/dekorativnyj-natyurmort/>.
4. Декоративний натюрморт - стилізація форми і кольору [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://faqukr.ru/mistectvo-ta-rozvagi/96140-dekorativnij-natjurmort-stilizacija-formi-i-koloru.html>.
5. Колмыкова Н. В. Дизайн: композиция, пластика, графика, колористика: учебное пособие / Н. В. Колмыкова – М.: КДУ, 2010. – 154 с.
6. Кошаев В.Б. Декоративно-прикладное искусство: Понятия. Этапы развития: учебное пособие для студентов вузов / В.Б.Кошаев. М.: Гуманитар. изд. центр ВЛАДОС, 2010. – 272 с.
7. Михайленко В. Є. Стилiзацiя природних форм у графiчному дизайнi та рекламi: формотворчi аспекти / В. Є. Михайленко, С. В. Прищенко // Технiчна естетика i дизайн. – 2012. – Вип. 11. – С. 121–129.
8. Устин В. Б. Композиция в дизайне. Учебное пособие / В. Б. Устин М.: А С Т: Астрель, 2016. – 239с.

УДК 7.03-026.451(=1:4)"20"

Яремчук Софія Богданівна

*студентка факультету музеєзнавства, пам'яткознавства
ВП «Львівська філія Київського національного
університету культури і мистецтв»*

Любицька Роксолана Миронівна

*викладач Київського університету культури
ВП «Львівський факультет МІБ КУК»,
м. Львів*

ІННОВАЦІЙНІ ПЕРСПЕКТИВИ У КОНТЕКСТІ МІЖНАЦІОНАЛЬНИХ ХУДОЖНІХ КУЛЬТУР

Дослідження інноваційних перспектив у контексті міжнаціональних художніх культур питання різностороннє. Розглянемо зміст категорій «культура» і «культура художня». «Культура» – сукупність штучних порядків та об'єктів, створених людьми в доповнення до природних; засіб формування ідеальної універсальної особистості, яка сприятиме розвитку наук, мистецтва, зміцненню держави; етнічні звичаї, розмаїття мов; найважливіший аспект життя суспільства [1., С.200]. «Культура художня» – система, що охоплює сукупність наявних художніх вартостей, їхнє виробництво та функціонування в суспільстві [3., С.204]. Виявлено, що для «художньої культури» характерним є наступне: її витвори є наслідком людської діяльності, ці витвори є їх кінцевою та єдиною метою. Існують різні види художньої діяльності: музика, живопис, скульптура, архітектура, театр тощо.

Слід зазначити, що у взаємозв'язку із категорією «культура художня» є також категорія: «художня спадщина». «Художня спадщина» – явище культури минулого, «вічні цінності», які осмислюються сучасністю [3., С.463]. Існує поширене уявлення, згідно якого «вічні цінності» відбирає сам час, освоюючи тимчасові помилки і ставить все на «свої місця», сильно стилізує дійсність. Зміна естетичних смаків, запитів світоглядних установок

можуть радикально перебудувати ієрархію «вічних цінностей». Кожне покоління підходить до «художньої спадщини» зі своїми інтересами. У століттях живе не шедевр, як річ, закрита в собі й недоступна історія діалогу, і не фікція цього шедевру, яка не має об'єктивного буття і служить пасивним екраном, на який наступні покоління можуть відтворювати самих себе. З часом не тільки змінюється і збагачується зміст класичного творіння, але і люди, які сприймають мистецтво, отримують те, що було відчутне в їх свідомості. Звідси продуктивність «художньої спадщини», її здатність «воскресати і повертатися до людей» [3., С.463].

До видатних особистостей і талантів 20 століття, художній творчості яких притаманні культурні інновації, відноситься Малевич Казимир Северинович. Він увійшов в історію, як основоположник одного із видів абстрактного мистецтва – супрематизму. Придуманий ним термін «супрематизм» - в перекладі з польської мови означає «перевага, домінування» [2.,С.494]. На виставці у 1915 році К.С. Малевич представив 39 картин під назвою «Супрематизм живопису», та знамениту його картину «Чорний квадрат», як спроба художника зазирнути у вічність, як заклик до розбудови майбутнього, спроба пошуку чогось нового та недостатньо відомого.

Дослідження показали, що інноваційні перспективи у контексті національної культурної спадщини характерні для німецького архітектора Йозеф Марія Ольбрих. «Кожному часу – своє мистецтво, кожному мистецтву – своя воля» [2.,С.500]. У 1898 році Йозеф Марія Ольбрих створив «Будинок сецесіона» (м. Відень), задуманий як витвір мистецтва. Йозеф Марія Ольбрих, як майстер модерну, вважали одним із 12 апостолів сучасної архітектури, без творчості якого вона не змогла би перейти на новий етап свого розвитку [2.,С.500].

Дослідження художньої спадщини Сальвадора Далі (повне ім'я: Сальвадор Феліпе Хасінто Далі й Доменеч маркіз де Пуболь), іспанського художника, велика кількість картин якого – справжні шедеври, які нікого не

залишають байдужими [2., С.508 - 510]. Його картини є актуальними та інноваційними у різні епохи, для різних шанувальників художньої спадщини. До основних мотивів його художніх полотен відносяться наступні: релігійні мотиви, мотиви «кубізму», незвичайні тварини, власні марення з минулого та майбутнього.

Виявлено, що змістом «інновацій культурних» т.б. оновлення, відтворення, зміни, є наступне: - процеси змін внутрішні: які пов'язані з подальшим розвитком суспільства; - процеси змін зовнішні, коли відбуваються запозичення з інших культур. Саме запозичення є найпоширенішим видом інновацій культурних [3.,С.157]. Варто зазначити, що існує три основні етапи проникнення й запровадження інновацій культурних, в т. ч. інновацій міжнаціональних художніх культур та здійснення впливу на національні культури інших країн: 1 – етап відбору інновацій; 2 – етап модифікації, що враховує специфічні, самобутні риси культури народу; 3 – етап інтеграції, коли інновації перестають сприйматися як щось нове і стають традиціями для того чи іншого народу [3.,С.157].

У підсумку слід зазначити, новації в культурі відображають стійкі і змінні моменти в її розвитку. До одного з таких змінних моментів розвитку міжнаціональних художніх культур, є розвиток та вплив комп'ютерних технологій. Їх використання у різних видах художньої діяльності може бути предметом дискусій. Але сучасне суспільство, яке розвивається під впливом різних чинників, здійснює свій вплив і на митців, і на мистецтво, яке вони творять. Це відображає різні тенденції оновленого розвитку мистецтва в сучасних умовах, в т. ч. різні інноваційні перспективи.

Література:

1. Городяненко В. Г. Соціологічна енциклопедія. К.: Академвидав, 2008. 456 с.
2. Левашова Ю. І. Вони змінили світ. Д.: ТОВ «Глорія Трейд», 2011.- 704 с.
3. Мельник В. П. Культурологія: енциклопедичний словник/ П. В. Мельник, М. П. Альчук, Ф. С. Бацевич, І. М. Бойко. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2013. – 508 с.

УДК 82.75

Вітрик Ольга Володимирівна
викладач I категорії, ДНЗ «Львівське ВПХУ»,
Петкіна Юлія,
учениця II курсу, спеціальність живописець-вітражник,
ДНЗ «Львівське ВПХУ»,
м. Львів

РОЛЬ ЛІТЕРАТУРИ У ВІЗУАЛЬНОМУ МИСТЕЦТВІ

Загально відомо, що за рядом ознак література виявляє схожість з іншими видами мистецтва (живопис, музика, архітектура тощо). Продукуючи унікальні знакові поля митці створювали свій особливий світ. Диференціюючи аспекти мистецтва є перш за все матеріал – мова, камінь, фарби тощо. У кожного виду мистецтва і літератури свої можливості освоєння світу, вираження емоції і почуттів.

Останніми роками спостерігається підвищений інтерес до міжвидових зав'язків у контексті розвитку культури. При цьому діалог досліджується у плані своєрідного паралелізму структур текстів різних видів мистецтва, що є на наш погляд вельми перспективним.

Сьогодні, модним є визначення змісту поняття **екфразису**, і дослідники користуються наступним формулюванням:

Екфразис або екфраза (від грецького *ekphasis*: докладний опис) – інтерсеміотичне розкриття засобами літератури ідейно-естетичного змісту творів живопису, малярства, скульптури, архітектури тощо.

Сучасна творчість вражає нас сьогодні великою кількістю різноманітних **видів мистецтв**. Одним з них є **література**, вона відіграє у нашому житті величну роль. З дитинства і аж до старості людина живе неначе у взаємодії двох світів – реальної дійсності і художньої літератури.

У різноманітних літературних подіях та образах ми часто намагаємося виявити повсякденне, досить звичне для нас, а от реальні відносини ми часто будуємо на прикладах вчинків ідеальних героїв та їхніх чарівних почуттів із

прочитаних творів. З їхньою допомогою ми пізнаємо життя, пізнаємо споконвічні духовні цінності, знаходимо відповіді на свої внутрішні питання, які нерідко хвилюють нас.

Далеко не кожний мав змогу відчувати бурхливі літературні емоції, проте всі ми наче торкнулися їх, одержали про них багато уявлень і в душі відчували щось схоже, коли переживали разом з героями книг їхні хвилювання й страждання. Саме у реальності тих героїв, які створені митцями слова, життя перед нами постає не тільки таким, яким воно являється насправді, але і таким, яким воно може бути, та навіть яким повинно бути.

Літературу можна досить просто класифікувати: наукова, художня, фантастична, публіцистична тощо. Вона допомагає нам розвивати в собі навички з більш конкретних галузевих напрямів, поглибити свої знання майже в будь-якому руслі, сприяє на естетичне задоволення, виховання моральних цінностей та формуванню відповідних естетичних смаків, принципів та життєвих пріоритетів.

Люди творили мистецтво, а мистецтво, яке на десятки сотень років пережило творців – творило історію. Завдяки розвитку людиною найрізноманітнішого ремесла-від знаряддя праці до живописних шедеврів, ми знаємо, що раніше було на тому місці де ми зараз з вами стоїмо, чим займалися наші прадіди, про їх побут та звичаї. Велика кількість інформації про життя нашого світу від початку розвитку культурного промислу припадає саме на літературу-прикладом цьому є стародавні рукописи, які донесли до нас опис минулих літ, та вивченням поетичної творчості Т. Шевченка. Літературознавство займається дослідженням творчості митця вже багато десятиліть, проте осмислення «геніальної простоти» Шевченкової поезії є процесом нескінченно перманентним, бо ця простота є оманливою. Потужна художня енергетика його поезії не може бути генерованою «простими» художніми засобами. У тієї «простоти» є свої таємниці.

Прикметно, що І. Франко, розглядаючи в трактаті «Із секретів поетичної творчості» «таємниці» художності власне Шевченкових поетичних текстів,

передовсім звернув увагу на їх здатність викликати у читача образні візії. Таким чином І. Франко заклав підвалини для вивчення майстерності поета як *живописця словом*.

Після І. Франка про зв'язки поезії й живопису в доробку митця хоча й згадували окремі науковці, проте майже не застосовували досягнення психологічної науки, мистецтвознавства, культурології, теорії живопису, без яких неможливе комплексне вивчення проблеми синтезу слова і живопису у поезіях Т. Шевченка.

У «постфранковий» період окремі науковці згадували про «мальовничість» Шевченкових поетичних творів (про це йшлося зокрема у працях І. Огієнка, М. Рильського, М. Шагінян, В. Бородін), проте першою спробою комплексно дослідити доробок поета-художника була робота З. Тарахан-Берези «Шевченко – поет і художник». Синтетичність таланту митця по-особливому глибоко розкривається в монографії Л. Генералюк «Універсалізм Шевченка: взаємодія літератури і мистецтва».

В сучасному світі ми не можемо обійтися без знань, які доносить до нас наукова та публіцистична література. Щоб досягнути певного результату у розумінні справи чи науки нам потрібно опрацювати дуже багато інформації в різних галузях. Шкільні підручники, книги або додаткові статті інших авторів-науковців - літературні джерела інформації, які супроводжують нас упродовж всього кар'єрного шляху.

Завжди види мистецтва тісно були пов'язані одне з одним. Практично всі мистецтва крім архітектури і музики, беруть участь у взаємодії слова і зображення. Традиційно характеристика літературного шедевр не обходилась без привабливої аналогії – словесна майстерність порівнювалася з талантом живописця, а слово – з фарбами. Дане порівняння сходить до епохи сентименталізму.

Таким чином плавно хотілося б перейти до питання не зв'язку, а впливу літератури на живопис та візуальне мистецтво в цілому.

Отже, що таке творчий процес? Це свого роду хронологічні рамки від початку створення "від першої іскри задуму" до "витвору мистецтва" до його закінчення. Але в чому саме криється початок? З початку людина займається пошуком теми, яку вона прагне розкрити. Впродовж цього процесу її охоплює як популярно говорити натхнення яким вона переходить до інших етапів створення твору.

Під час умовної візуалізації, ескізування митець збагачує свої знання з даної теми, яку він прагне розкрити (дослідження, за допомогою якого художник зможе відтворити у роботі дану символічну атрибутику чи елементи, важливі для розкриття ідеї). Для цього митець звертається до різних джерел інформації, зокрема писемні є основні серед них.

Особливо аналогічно під час пізнання якогось літературного художнього чи не художнього твору, художник може надихнутися проблематикою чи образом, що постають перед ним. Дані аргументи ще раз підкреслюють значимість зв'язку візуального мистецтва та літератури. Адже література, яка є мистецтвом слова – це особливий вид мистецтва, в якому носієм матеріальної образності є мова.

Характеризують літературу певні особливості: її образи позбавлені візуальної достовірності, вона діє на людську фантазію, особливо гостро активізує інтелект; через слово реальність сприймається в усій її багатоманітності, відкриваються великі можливості осягнення внутрішнього духовного світу людей, та їх спілкування. **Як виду мистецтва, літературі** притаманне, багатогранне, історичне осмислення дійсності, сприймання та осмислення її, безпосередньо як процесу. Предметом літературного пізнання є людина в життєвому процесі, та і все, пов'язане з нею. Таке дослідження як читачеві так і письменнику дає унікальні та вражаючі можливості для пізнання людини – найдивовижнішого із творінь Господніх. Саме тому художню літературу також прийнято називати людинознавством. Людинознавство розуміється як природна прихильність літератури пізнавати, впливати і осмислювати світ людини. Навіть коли у художніх творах

описуються пейзажі, події чи предмети, то автор все одно намагається покази їх так, як сприймає людина.

Отож, у світі тисячоліттями вироблялись та удосконалювалися моральні принципи та ідеали прекрасного. І це все, немов у дзеркалі, відбилось та відобразилось у літературі. Кожне покоління та кожна епоха внесла свій вклад у формування системи моральних цінностей суспільства, а література, яка це увібрала, і яка є одним із найпопулярніших видів мистецтва, має змогу донести їх до читача.

У літературі та мистецтві можна побачити нерозривну єдність виховного, пізнавального і розважального впливів. Геніальні митці мають змогу бачити саму суть непостійних явищ життя, а їхні твори спрямовані на пізнання та осягнення проблем добра і зла, вічні людські цінності, захист їх та утвердження, що являється виявом гуманізму в літературі та мистецтві.

Розвиток літератури та мистецтва відбувається в пошуках та експериментах, тобто постійно перебуває в процесі.

Список використаних джерел:

1. Бірюльов Ю. О. Мистецтво львівської сецесії / Бірюльов Ю. О. – Львів: «Центр Європи», 2005. – 184 с.
2. Література й образотворче мистецтво [Зб. статей. Редколегія: доц. Б. О. Шайкевич (відповідальний редактор) та ін.]. – К.: Видавництво Київського університету, 1971.
3. Литература и живопись (Опыт изучения взаимодействия искусств): Уч. пособие по спецкурсу / Н. В. Гашева, Н. Н. Гашева, Е. Ю. Белозерова, Г. Н. Плюснина. Под общей редакцией профессора Р. В. Коминой. – Пермь, 1990. – 79 с.
4. Литература и живопись.// Ред. коллегия: В. Г. Базанов, Л. И. Емельянов. – Ленинград: Наука, 1982. – 287 с.
5. Уеллек Р. Теория литературы. / Р. Уеллек, О. Уоррен. – Москва: Прогресс, 1978. – 325 с.
6. Шахова К. О. Література та образотворче мистецтво / Літературно-критичний нарис. – К.: Дніпро, 1987. – 195 с.
7. Яцків М. Ю. Новели / Редкол.: В.І. Данканич та ін.; Упоряд. та авт. вступ. ст. М. М. Ільницький; Іл. І. М. Крислата. – Львів: Каменяр, 1985. – 200 с.

Секція: ПЕДАГОГІЧНА СКЛАДОВА ХУДОЖНЬОЇ ГАЛУЗІ

УДК 377.1/ 376.33

Денькович Наталія Андріївна

*Аспірант кафедри педагогіки та соціального управління,
спеціальність «Професійна освіта»,
Інститут права та психології НУ «Львівська політехніка»,
м. Львів*

**ВИКОРИСТАННЯ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦДИСЦИПЛІН ПІД ЧАС
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ
ОСВІТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ**

У процесі навчання та формування фахівця в закладі професійно-технічної освіти мистецького спрямування важливим компонентом знань є курс мистецьких спецдисциплін. Для формування мистецької особистості потрібна взаємодія викладача і учня під час навчального процесу. Ще актуальнішою ця взаємодія є під час навчання учнів з особливими потребами, а саме з вадами слуху.

Відповідно до Закону України «Про охорону дитинства», де у статті 26 сказано: «Держава сприяє створенню дітям-інвалідам та дітям з вадами розумового або фізичного розвитку необхідних умов, рівних з іншими громадянами можливостей для повноцінного життя та розвитку з урахуванням індивідуальних здібностей та інтересів» [5]. Однією з таких можливостей є рівний доступ до якісної освіти, головна мета якої – створення умов для розвитку й самореалізації кожної особистості.

Важливими і актуальними питаннями сучасної теорії і практики викладання мистецьких дисциплін в ПТНЗ виступають такі, як дослідження можливостей мистецької діяльності в цілеспрямованому розвитку особистості, визначення умов мистецько-педагогічної підтримки цього процесу та висвітлення напрямів розробки технологічних підходів його здійснення. У інклюзивному просторі така діяльність має бути ще більш обдумана та

обґрунтована. Для успішної роботи інклюзивного класу чи групи важливим є взаємозв'язок учня та викладача, довіра до викладача та його авторитетність.

Проблема композиції, кольору є однією з найважливіших як у теорії образотворчого чи декоративного мистецтва, так і в педагогіці, в методиці викладання художніх дисциплін. Педагог має спонукати учня через художні образи пізнавати життя. Не звужувати мистецьке навчання учнів з особливими освітніми потребами до розвитку у них художньо-технічних прийомів (формування відчуття кольору, пальцевої техніки, володіння образним мисленням тощо), а — спонукати вихованців до усвідомлення мистецького твору як художнього відтворення життя.

У системі педагогічного забезпечення мистецької освіти як засобу людинотворення особливе місце посідає культурологічна функція, що орієнтує навчальну діяльність на розвиток загальної та художньої культури учнів. Завдяки таким дисциплінам як «Історія культури» та «Культурологія» учень в історичному ракурсі бачить розвиток та занепад цивілізації, основні напрямки музики, етнічні відмінності того чи іншого стилю і формує свої симпатії у музиці, мистецтві, літературі.

Мистецько-освітні програми сьогодення повинні враховувати необхідності залучення учнів до різних видів мистецтва, ознайомлення їх із широкою палітрою художніх образів. Розвинути смак та естетику духу учнів можна завдяки мистецтву у всіх його проявах: це і музика, і література, і танець, і образотворче чи декоративно-прикладне мистецтво, і театр. Пізнання мистецтва є надзвичайно довгим процесом. І навіть в рамках інклюзивного навчання такий метод навчання можна застосовувати теж. Причому, може бути поєднання одночасно його декількох видів.

Для вивчення декоративно-образотворчого надбання позитивним буде відвідування Музею Етнографії та художнього промислу, а також музею народної архітектури та побуту. Там учні зможуть зробити і чудові зарисовки української традиційної хати (її інтер'єру та екстер'єру) та народних промислів (кераміка, художня обробка металу, вишивка, писанкарство та ін). Це дасть

додаткові знання і в композиції, і в кольорознавстві, і в орнаменті. В таких інтерактивних уроках є міжпредметні зв'язки між багатьма художніми дисциплінами.

Тому, підсумовуючи вище сказане, можна зробити висновок, що педагог це той, хто перебуває у постійному контакті з учнем, не лише вчить, але і вчиться від учнів. Не переформовує особистість учня, а злегка направляє її у правильне русло через дотримання комунікативних методів дослідження та навчання, через новаторські методи освіти. В процесі створення художнього образу потужно активізується уява, інтуїція, емоційне забарвлення процесу. Саме такий підхід до навчання створює умови для формування фахівця самобутнього, оригінального і затребуваного.

Література:

1. Будяк Л. В. Інклюзивна освіта як соціально-педагогічна проблема / Л. В. Будяк // Вісник Черкаського університету: [зб. наук. ст.]. – Черкаси, 2011. – Вип. 196. – С. 139–145.
2. Данілавичюте Е.А., Литовченко С.В. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: навчально-методичний посібник / За ред. А.А.Колупасвої. – К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. – 360 с. (Серія «Інклюзивна освіта»)
4. Загвязинський В. І. Деякі нетрадиційні погляди на творчість / В. І. Загвязинський // Обдарована дитина. — 2006. — № 5. — С. 40-43.
5. Закон України «Про охорону дитинства» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14> (дата звернення 15.01.2019)

УДК 303.378

Голуб Ігор Михайлович
викладач художніх спецдисциплін
відділення молодших спеціалістів ДНЗ «Львівське ВПХУ»,
м. Львів

КОЛАБОРАЦІЯ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ТА СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

В останнє десятиліття поняття інформаційного вибуху стало звичною фразою в різних професійних спільнотах. Згідно з багатьма дослідженнями цифрового простору, світ в 2010 році подолав бар'єр обсягу світової інформації в 1 зеттабайт і вступив в еру мегаданих (Bigdata) й проблема продовжує

поширюватись, так як світовий обсяг інформації подвоюється кожні 18 місяців і швидкість його росту збільшується. Більшість дослідників відзначають її екстра-невизначений характер, порівнянний з хаосом, слабку структурованість і низький рівень захищеності даних. Багато вчених почали говорити про ризики інформаційної сингулярності, що може призвести до непередбачуваних наслідків для людства. З'явилися терміни «інформаційне перевантаження», «інформаційний шум», «інформаційний колапс» тощо. Вважається, що при подальшому нарощуванні обсягу інформації, інформаційне середовище до 2020 року перетвориться на інформаційне звалище. При цьому важливо відзначити, що фактично людьми використовується менше 3 % з 23 % потенційно корисних даних. Більше того - велика частина цифрового контенту не унікальна - майже 75 % всього обсягу цифрового світу є копіями. За іншими оцінками, більше 95 % цифрового середовища складається з неструктурованих даних, з якими доводиться працювати дослідникам.

Наприклад, радою Європи визначено п'ять ключових компетенцій, якими повинні бути оснащені молоді європейці. Дві з них пов'язані із зростанням інформатизації суспільства - здатністю організовувати усну та письмову комунікацію і умінням використовувати інформаційні технології. Остання компетенція більш детально відображена в документі під назвою "Керівництво з інформаційної грамотності для освіти впродовж усього життя", в якому під грамотністю розуміють здатність ідентифікувати потребу в інформації, навички з ефективного її знаходження, оцінки і використання. Крім того, за оцінками експертів, ті, хто навчається, займають і будуть займати все більш важливу роль у розробці контенту, беручи участь у процесах само- та взаємонавчання. У свою чергу, не менш значимі вимоги покладаються і на викладачів, делегуючи їм нові ролі методистів, консультантів, радників і наставників тих, хто навчається, а також ставлячи їм функції з оцінки та інтерпретації знань у процесах їх передачі, створення та отримання. Все це може бути ефективно реалізовано тільки при забезпеченні безперервного професійного розвитку викладачів.

ЮНЕСКО підтримав ініціативу створення відкритих освітніх ресурсів. У цьому проєкті сьогодні беруть участь більш ніж 150 найбільших університетів з 21 країни світу, кожен з яких надав у відкритий доступ власні навчальні матеріали в рамках консорціуму Open Course Ware. Основна ідея, до якої апелюють ініціатори відкритого навчання, полягає у твердженні, що навчена людина змінює свій погляд на життя. Є цілий ряд обставин, за якими людина не може собі дозволити не тільки аудиторне навчання, але і платне віртуальне (сім'ї з низьким рівнем доходів, невпевненість у необхідності нових платних знань, побоювання придбати низькоякісні знання тощо). У свою чергу, при отриманні освіти когнітивні картини світу набувають ще більшої структурованості, що приводить до того, що така людина приймає більш обґрунтовані рішення і у своєму житті, і в житті соціального оточення. Низка міжнаціональних досліджень показала, що більш високий рівень освіти корелює з підвищенням цінності демократії, важливості особистої свободи, свободи вибору і терпимості до іншого способу життя в уявленнях людей. Для країн третього світу безкоштовне навчання може бути практично єдиним шансом підвищити добробут громадян своєї держави. Крім того, згідно з останніми дослідженнями, людина освічена може генерувати нові знання, що реалізується в нових відкриттях, якими надалі користується весь світ. Проте відкриття освітнього контенту несе в собі цілий ряд загроз. Перш за все - це збільшення і так величезного обсягу інформації, яка з'являється у відкритому доступі. У свою чергу, кожен, хто навчається, сам стає «генератором» нової інформації. Є і ще одна проблема, пов'язана з концепцією слабкої структурованості знань, що можна представити на такому прикладі. Крім того, при підготовці освітнього контенту рідко використовуються світові стандарти. Це призводить до того, що сховища навчальної інформації - погано систематизовані, не структуровані і сильно перевантажені зайвою інформацією набори знань. У свою чергу, в т.ч. і через відсутність стандартів, не дотримується історична і внутрішньо професійна наступність контенту. Ця тенденція набула настільки поширеного характеру, що для того, щоб дати

характеристику проблемі невикористання попередніх напрацювань, ЮНЕСКО почав використовувати термін: «темний інформаційний вік». Сучасна прикладна наука в процесі свого розвитку розробила інструментарій, за допомогою якого можна забезпечити ефективну колаборацію. Проте в основі ініціації такого процесу лежить усвідомлена згода професійного співтовариства до реальної взаємодії і розуміння необхідності створення уніфікованої базової частини навчального контенту.

Колаборація у вищій освіті України повинна будуватися на основі наступних принципів - забезпечення комунікації - через пряму взаємодію та дистанційний зв'язок, який дозволяє домогтися ефекту присутності. Наступність - на основі використання міжнародних стандартів при розробці: форматів зберігання і пошуку навчальної інформації; принципів побудови систем управління навчанням; форматів обміну даними; інформації про учасників навчального процесу; елементів освітнього контенту; форматів і принципів розробки навчальних матеріалів.

Література:

1. Gantz J. Extracting Value from Chaos, IDC 1142 / J. Gantz, D. Reinsel. - 2011. - URL: <http://www.emc.com/collateral/analyst-reports/idcextracting-value-from-chaosar.pdf>.
2. Gantz J. The Diverse and Exploding Digital Universe: An Updated Forecast of Worldwide Information Growth Through 2011 / John F. Gantz, Christopher Chute, Alex Manfrediz, Stephen Minton, David Reinsel, Wolfgang Schlichting, Anna Toncheva // IDC White Paper, 2008. - URL: <http://www.ifap.ru/library/book268.pdf>. 2012-02-28.
3. Hutmacher Walo. Key competencies for Europe // Report of the Symposium Berne, Switzerland 27-30 March, 1996. - URL: <http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/contentdelivery/servlet/ERICServlet?accno=ED407717>.
4. Steve Carson. The unwallled garden: growth of the OpenCourseWare Consortium, 2001-2008 / Carson Steve // Open Learning. - 2009. - Vol. 24. - № 1. - P. 23-29.

УДК: 378.2 (09)

*Колісник-Гуменюк Юлія Ігорівна,
канд. пед. наук, старший викладач
відокремленого структурного підрозділу
"Львівський навчально-науковий центр професійно-технічної освіти"
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова,
м. Львів*

КРЕАТИВНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ХУДОЖНЬОГО ПРОФІЛЮ

Сьогодні молодий фахівець у сучасному світі мистецтва повинен знайти себе і залишитись самим собою не втративши своєї індивідуальності.

Поняття «креативність» у контексті психологічного знання набуло значення до початку 50-х років ХХ ст. Дж. Гілфорд визначав, що «креативність – це процес дивергентного мислення» [1], він ототожнив поняття креативності і творчого мислення, та включив до структури креативності не лише дивергентність мислення, а й здатність до перетворень, точність розв’язку та інші інтелектуальні параметри. У своїх працях Д. Гілфорд виокремлює шість параметрів креативності: здатність до знаходження та постановки проблеми; здатність до генерування великої кількості ідей; здатність до продукування різноманітних ідей (гнучкість); здатність відповідати на стимули нестандартно (оригінальність); здатність удосконалювати об’єкт, додаючи деталі; здатність розв’язувати проблеми, тобто здатність до аналізу та синтезу. Таким чином, він виділив провідний аспект у креативності – креативне мислення, що характеризується створенням суб’єктивно нового продукту та новоутвореннями в самій пізнавальній діяльності.

Подальший розвиток ця проблема набула в дослідженнях Е. Торренса [5, с. 69–73]. Він вважав, що творчий процес проходить такі етапи: сприйняття проблеми, пошук рішення, виникнення і формулювання гіпотез, перевірка гіпотез, їхня модифікація й отримання результату. Е. Торренс виділив параметри креативності: легкість, гнучкість, оригінальність і точність.

Говорячи про креативність людини, передусім мають на увазі творчу особистість, яка нестандартно й оригінально мислить, має гнучкий розум, широку обізнаність, самостійність, спроможну знаходити вихід з безвихідних ситуацій. Термін "креативність" – (від лат. – створення, творіння) виражає здатність до досягнення інновацій, трансформації їх до конкретної педагогічної ситуації, спроможність створення інновацій у процесі фахової діяльності [2]. Креативність – це сукупність властивостей психіки, які забезпечують продуктивні перетворення в діяльності особистості. Вона розвивається в процесі діяльності, з'єднується з її провідними мотивами, виявляється як прагнення до процесу творчості, самовираження та самоствердження особистості. Креативний компонент пов'язаний із розвитком пізнавальної активності майбутніх викладачів професійно-художніх дисциплін, їх самостійності в художньо-творчій діяльності, що сприяє формуванню емпатійності, гнучкості, творчої активності, та ґрунтується на індивідуально-особистісному підході до досягнення індивідуального стилю в професійній діяльності.

Креативність дозволяє ефективно використовувати наявні в арсеналі викладача знання, вміння та навички в нових непередбачених ситуаціях для вирішення нестандартних педагогічних завдань. Завдяки креативності викладач вибудовує нові засоби взаємодії із студентами, відкриває нові для себе грані цього процесу. У психолого-педагогічній науці під креативністю розуміють здатність суб'єкта до творчості, до конструктивного та нестандартного вирішення педагогічних завдань, а також до усвідомлення власного досвіду [3].

Креативність індивіда визначається багатьма чинниками: потребами й запитамі суспільства; конкретними економічними та соціальними умовами; загальним обсягом знань і досягнень у певній галузі діяльності; можливостями людської свідомості; біологічними та психологічними особливостями конкретного суб'єкта; його інтелектуальними здібностями, рівнем знань та життєвим досвідом; особистісними рисами тощо. У такий спосіб вона виступає джерелом активності відпрацювання власних переконань і цінностей. Зважаючи

на це, процеси професійного навчання та виховання не можна відокремлювати, вони пов'язані між собою і сприяють активізації розвитку професійних якостей особистості.

Розвинені художньо-творчі вміння є чинниками формування професійно значущих якостей майбутнього викладача. До них належать: емпатія, креативність, рефлексивність, творча активність. Різноманітність педагогічних ситуацій об'єктивно стимулюють викладача до творчості.

У процесі реалізації креативного підходу форми і способи здобування знань повинні стимулювати інтелектуальний і креативний розвиток здібностей студентів, орієнтувати їх на співробітництво й співтворчість у розв'язанні навчальних проблем. Цей підхід переконує в цінності міжособистісної взаємодії в навчанні і забезпечує формування культури перетворень, стимулює перетворення раніше набутих відомостей у нове знання.

Креативний підхід до навчання проявляється у: суб'єктивному формулюванні навчальних цілей і завдань з урахуванням особистісної спрямованості освітнього процесу; використанні власного особистісного потенціалу для актуалізації мотиваційної й рефлексивної позиції в навчальній роботі; створенні власної ціннісно-сміслової інтерпретації навчального матеріалу; варіюванні змістових елементів навчального матеріалу та виокремленні з нього суб'єктивно й особистісно значимих елементів; формулюванні авторських пропозицій щодо розв'язання навчальних завдань; виконання різноманітних завдань, проектів; здійснення рефлексії та самоаналізу власної ефективності [4].

Креативний підхід дозволяє викладачеві знаходити нові засоби поведінки, адаптуватися до змінних умов життя, оптимально використовувати внутрішні резерви особистості. Креативний підхід визначає зміну основної схеми взаємодії викладачів і студентів, що включає суб'єкт-суб'єктне, рівноправне навчальне співробітництво, прагнення до самореалізації та самовираження в усіх видах діяльності, а також сформованість досвіду творчої

діяльності, покликаною забезпечити готовність до пошуку вирішення нових проблем, до творчого перетворення дійсності.

Література:

1. Гилфорд Дж. Три стороны интеллекта // Психология мышления. – М. Прогресс, 1969. – С.433 – 456.
2. Колісник-Гуменюк, Ю. І. Креативно-інноваційні підходи в мистецтві / Ю. І. Колісник-Гуменюк // Сучасні тенденції розвитку освіти й науки : проблеми та перспективи : зб. наук. праць / [упорядник Ю.І. Колісник-Гуменюк]. - Київ–Львів–Бережани–Гомель, 2019. - Вип. 4, т. 2. - С. 86-91.
3. Колісник-Гуменюк, Ю. І. Креативність як процес творчості, самовираження та самоствердження особистості / Ю. І. Колісник-Гуменюк // Молодь і ринок №7 (174), 2019. – С.120-123.
4. Колісник-Гуменюк, Ю. Формування та розвиток творчості у майбутніх фахівців ПТНЗ художнього профілю / Ю. Колісник-Гуменюк // Молодь і ринок : щомісячний науково-педагогічний журнал. - 2015. - № 8 (127). - С. 70-73.
5. Олах А. Творческий потенциал и личностные перемены / А. Олах // Общественные науки за рубежом. Серия: Науковедение. — 1968. — № 4. — С. 69–73.

УДК 378(09):37.048.44

Аксініна Вікторія Валеріївна

*магістр напрямку підготовки «Середня освіта
(трудове навчання та технології)»*

Інженерно-педагогічного факультету

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

Чернова Т. Ю.

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики технологічної
освіти, креслення та комп'ютерної графіки*

*Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова,
м. Київ*

ІСТОРИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ КОУЧИНГУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Феномен «коучинг» є принципово новим напрямом, в основу якого покладено формулювання і максимально швидке досягнення мети шляхом мобілізації внутрішнього потенціалу, засвоєння провідних стратегій отримання результату, розвиток і вдосконалення необхідних здібностей і навичок.

Дослівний переклад слова «коучинг» – «тренерство». Коуч – це тренер, здатний зробити з людини чемпіона, тобто мова йде про виховання переможців (winnermaking). Слово «коуч» – далеко не нове. Воно має угорське походження і закріпилося в Англії у XVI столітті. В той час воно означало віз, карету [1].

Термін «coach» в англійській мові має два значення: 1) тренер, наставник, інструктор, куратор; 2) вагон, автобус, візок. Тут проглядається одна з глибоких аналогій терміну – «те, що швидко доставляє до мети і допомагає рухатися». Пізніше, у другій половині XIX століття, англійські студенти називали цим терміном приватних репетиторів.

На початку дев'яностих років XIX століття це слово увійшло в спортивний лексикон як назва спортивного тренера, який дійсно допомагає використати усі внутрішні ресурси і піднятися на наступний рівень. Згодом термін «коучинг» перейшов на означення будь-якої діяльності, пов'язаної з наставництвом, інструктуванням і консультуванням. З 80-х років XX століття коучинг офіційно визнаний у бізнесі. На сьогодні існує приблизно 50 шкіл і біля 500 видів коучингу, починаючи від VIP-коучингу і закінчуючи соціальною роботою. Як окрема професія коучинг сформувався на початку 90-х років XX століття. У США професія коуча офіційно визнана у 2001 році завдяки Міжнародній Федерації Коучів. Провідні дослідження у цій галузі здійснювалися Тімоті Голві, Стівен Р. Кові, Мерилін Аткинсон, Майлз Дауні, Сьюзан Беттлі, Джон Уїтмор і реалізувалися в бізнесі та в галузі неформальної освіти.

Як зазначають С. Торпі Дж. Кліффорд, коучинг є процесом співпраці, який направлений на сприяння саморозвитку особистості шляхом осмислення власної діяльності, рефлексивного застосування знань і умінь. Завдання тренера коучера – допомогти людині розвиватися і бути готовою до змін. Таким чином, він стає своєрідним транспортним засобом, що допомагає особистості перейти, «переїхати» на вищий щабель розвитку[4].

Дещо новий акцент у визначенні коучингу подають Л. Уїтворт, Г. Кімсі-Хаус, Ф. Сендел, стверджуючи, що коучинг – це свідомо створені партнерські

стосунки, направлені на допомогу людині самореалізуватися, ефективно діяти і навчатися новому впродовж усього життя.

Основні загальноприйняті значення терміна «коучинг» такі:

- індивідуальне консультування (професійно-фахове, технологічне, психолого-педагогічне, навчально-методичне та ін.) для досягнення вищих професійних та особистісних досягнень (акме-рівня);
- адаптивний стиль управління персоналом, спрямований на неперервний професійний розвиток науково-методичного працівника за індивідуальною освітньою траєкторією, уміння вчитися й самовдосконалюватися протягом усього життя;
- форма індивідуального і групового консультування для проектменеджерів і керівних кадрів середнього і вищого рівнів.

Коучинг (за визначенням Міжнародної Федерації Коучингу ICF) – це система реалізації спільного соціального, особистісного, творчого потенціалу учасників процесу неперервного професійного розвитку із метою отримання максимально можливого результату. Це безперервне співробітництво, яке допомагає клієнтам досягати реальних результатів у своєму особистому й професійному житті [2]. Учасники процесу за допомогою коучингу поглиблюють свої знання, підвищують свій коефіцієнт корисної дії (ККД) і покращують якість життя.

Коучинг (Етичний Кодекс Міжнародної Федерації Коучингу ICF) – це процес, побудований на принципах партнерства, який стимулює мислення і творчість клієнтів і надихає їх на максимальне розкриття свого особистого та професійного потенціалу.

За визначенням Дж. Роджерс, мета коучингу полягає у «пробудженні» та використанні внутрішнього потенціалу особистості, який базується на бажанні і добрій волі підопічного. Відповідно, неодмінною умовою ефективного партнерства є взаємоповага і довіра, а важливими вміннями педагога-коуча – вміння слухати, ставити запитання та забезпечувати зворотний зв'язок.

У літературних джерелах поняття коучинг трактується як особливий вид

діалогу, в якому спеціаліст (коуч) допомагає клієнту самостійно визначити, сформулювати свої життєві, професійні або ділові цілі і завдання, сфокусувати увагу на задачах розвитку, шукати як внутрішні так і зовнішні ресурси; професійна допомога людині у визначенні її особистісних і професійних цілей. Коучинг – це «Хочу! – Можу! – Вірю! – Роблю! – Маю результат!».

Провідна ідея коучингу – це бачення в студентах, співробітниках, перш за все, людей з їхніми цінностями, прагненнями, особистими цілями. Методологія коучинга виходить з того, що людина від природи безмежно талановита та володіє великим потенціалом, який не реалізується нею в повній мірі. Виділимо деякі ознаки цього феномену: гнучкість в організації; взаємодія при взаємному інтересі і ціннісній мотивації обох суб'єктів; поглиблення компетентності і творчого розвитку на будь-якому етапі професійної діяльності; спрямованість на підвищення якості професіоналізму, а не на зміну особистості; ефективність професійного навчання з системою зворотного зв'язку.

Перераховані вище ознаки підтверджують унікальність цього методу професійного становлення, його суб'єктно-центристську спрямованість. Принципи коучингу:

1. Відсутність жорсткої експертної оцінки. При такому стилі керівник не дає готового рішення, він надає студенту компетентну і психологічну допомогу в пошуках свого власного рішення.

2. Коуч-керівник, тобто наставник, ніколи не оцінює формулювання завдання, не пропонує як пріоритетних своїх варіантів рішення, не дає безапеляційних порад.

Отже, коучинг – це процес допомоги суб'єктові в покращенні кількісних або якісних характеристик його діяльності; це серія засобів, які допомагають людині у процесі праці наблизитися до своїх потенційних можливостей, зрозуміти свою роль, задачу. У коучингу кожен сам вирішує, що йому потрібно [3] Задача керівника – створити умови для прийняття рішення. Коучинг – це така технологія керівництва, при якій домінує розвиток існуючих здібностей для досягнення нових цілей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аткинсон Мэрилин. Наука и искусство коучинга: Внутренняя динамика / Мэрилин Аткинсон, Чоис Т. Рае. – [пер. с англ.]. – К. : Companion Group, – 2009. – 208 с.
2. Романова С. М. Коучинг як нова технологія в професійній освіті / С. М. Романова // Вісник Нац. авіац. ун-ту. Серія: Педагогіка. Психологія. – 2010. – Вип. 3. – С. 83–86.
3. Уитмор Дж. Коучинг высокой эффективности / Дж. Уитмор. – [пер. с англ.]. – М.: Международная академия корпоративного управления и бизнеса, – 2005. – С. 168.
4. Сайт Міжнародної академії коучингу [Електронний ресурс] / Режим доступу: <https://coachingmaximum.com/>

УДК 378.091.3:37.048.44

Чернова Олександра Ігорівна

*магістр напрямку підготовки «Середня освіта
(трудове навчання та технології)» Інженерно-педагогічного факультету
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*

Голіяд І. С.

*кандидат педагогічних наук, професор кафедри теорії і методики
технологічної освіти, креслення та комп'ютерної графіки
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова,
м. Київ*

СУТЬ ПОНЯТЬ «КОУЧИНГ», «ПЕДАГОГІЧНИЙ КОУЧИНГ», «КОУЧИНГОВА ВЗАЄМОДІЯ»

Трансформаційні та глобалізаційні процеси, які відбуваються у суспільстві не можуть не впливати на зміни, які вимагають нових підходів до вирішення проблем підготовки та підвищення кваліфікації майбутніх педагогів в освітніх установах.

Коучинг як наука знаходиться ще на початку формування історичного розвитку, проте має корені в інших науках. Варто зазначити, що немає однозначного трактування цієї категорії ні науковцями, ні практиками.

Коучинг – (англ. **coaching** – тренування, підготовка) метод консалтингу та тренінгу, в процесі якого спеціаліст, якого називають «коуч», допомагає людині досягти життєвої чи професійної мети. Формування коучингу почалося в 70–х роках ХХ століття. Джерела коучингу лежать у спортивному тренерстві,

позитивній, когнітивній й організаційній психології, в уявленні про усвідомлене життя й можливостях постійного й цілеспрямованого розвитку людини.

Характерні риси педагогічного коучингу, такі як: роз'яснення, уточнення, підтримка, мотивація, заохочення та планування нових шляхів дій, що вкраплюються у повсякденну інтеракцію, розмови один на один та практичні дії. На більш формальному рівні педагогічний коучинг має багато принципів із психології, особливо, спортивної, філософії та освіти. Походження терміну йдеться від розвитку освітніх програм у Нью-Йорку, започатковані у 1960-х та лідерських програм 1980-х роках.

Для розуміння витоків педагогічного коучингу проаналізуємо детальніше, що розуміють практики під коучингом. Так, Дж. Уїтмор (родоначальник коучингу) трактує його як «новий стиль управління людськими ресурсами, технології якого сприяють мобілізації внутрішніх можливостей і потенціалу працівників, постійному вдосконаленню професіоналізму та кваліфікації працівників, зростанню рівня їхньої конкурентоспроможності, забезпечують розвиток компетентності, спонукають до інноваційного підходу у виробничому процесі».

О'Коннор Дж. (засновник Університету коучів) вважає, що коучингом є встановлення взаємодії між клієнтом, який має управлінські повноваження та відповідальність в організації й консультанта, який використовує широкі можливості психологічних (поведінкових) прийомів та методів для допомоги клієнту досягти взаємно визначених цілей з удосконалення професійної діяльності та самозадоволення, й, у свою чергу, удосконалити ефективність роботи організації в якій працює клієнт, який проходив коучингові процедури.

Міжнародна Федерація Коучингу визначає коучинг як безперервне співробітництво, яке допомагає досягнути реальних результатів в особистому та професійному житті.

У коучингу існують декілька основних видів спеціалізації серед них: бізнес-коучинг; адміністративний коучинг; кар'єрний коучинг; лайф-коучинг;

спортивний коучинг тощо. Коучинг народився в спорті, але тепер широко застосовується в самих різних сферах життя. Коучинг відповідає на основне запитання «Як мені стати кращим?». Підґрунтя коучингу: цілі, цінності, переконання. Коучинг є процесом створення, націленості на сьогодення й майбутнє та розуміння його через дію.

Отже, результатом коучингу є поглиблення знань, а його використання в різних сферах сприяє самовдосконаленню працівників. Педагогічний коучинг має свої особливості і відмінності, а саме:

- використовується педагогом безпосередньо у навчально-виховному процесі;
- сприяє розвитку професійної компетентності педагогів та особистісно-орієнтованому навчанню студентів;
- формує нові знання і навички управління учнівським та студентським колективом;
- зарекомендував себе як індивідуальний та командний метод;
- створює педагогічні умови для формування коучингової компетентності у майбутніх педагогів у процесі навчання у ЗВО.

Проблемами дослідження коучингу у трудовій діяльності займаються зарубіжні фахівці, а саме: Т. Голві, М. Дауні, Кристіан ван Ньєвербург та інші. В їхніх працях розкриваються питання застосування технології коучингу як ефективного чинника розкриття потенціалу особистості у різних галузях діяльності, зокрема у освітній.

Проблемами коучингу в освіті займаються вітчизняні науковці і практики: Т. Борова, І. Голіяд, А. Ківшик, О. Тіщук Т. Чернова, та інші. Зокрема визначено, що педагогічний коучинг – це сукупність способів і прийомів педагога, які використовуються ним у професійній діяльності з метою виявлення та реалізації потенціалу суб'єкта освітнього процесу, формування та розвитку професійної компетентності всіх учасників коучингової взаємодії [2, с.17].

Для кращого розуміння педагогічного коучингу слід ознайомитися з

висловами, які формують основні підходи та цінності коучингу. Наприклад:

Життя – це найбільша гра. (Т. Голві).

Коучинг має різні цілі, стратегії та стилі, проте, процес має чотири стадії: встановлення цілей, оцінювання, планування діяльності, втілення та моніторинг. (С. Дуглас і У. Морлей).

Коучинг зосереджується на усвідомленні сьогодення й конструюванні майбутнього, не зациклюючись на збагненні минулого. (Т. Борова).

Людина вже має всі ресурси, які їй необхідні, або може їх створити. Концентруйтеся на тому, щоб бути продуктивним, а не зайнятим. (Тімоті Феріс).

Педагогічний коучинг (ПК) – навчальна дисципліна. Її становленню та розвитку сприяли різні галузі науки (педагогіка, психологія, соціологія, філософія) та практики (управління, менеджмент, етика ділового спілкування та інші). Найсуттєвіший вплив на педагогічний коучинг справили науки, що вивчають природу людської поведінки і чинники, впливають на життєдіяльність людей та їхню взаємодію між собою.

Предмет дисципліни – філософія і практика педагогічної діяльності, зорієнтовані на задоволення потреб і запитів суб'єктів освітнього процесу (СОП); педагогічні умови коучингової взаємодії педагога з учнями, батьками, соціальними партнерами тощо.

Педагогічний коучинг – це сукупність способів і прийомів педагога, які використовуються ним у професійній діяльності з метою виявлення та реалізації потенціалу суб'єкта освітнього процесу.

Метою дисципліни «Педагогічний коучинг» є ознайомлення з теоретичними основами базових категорій педагогічного коучингу, методологічних аспектів організації коучингової взаємодії суб'єктів освітнього процесу та розгляд її пріоритетів в сучасних умовах.

Педагогічний коучинг є дієвою складовою концепції управління людськими ресурсами, оскільки застосовується при плануванні, відборі, адаптації, мотивації, навчанні та розвитку, атестації та оцінці педагогічних

працівників [2, с.25].

Вивчення ПК формує у майбутніх викладачів трудового навчання та технології професійну компетентність у ЗВО та розвиває в процесі подальшої професійної діяльності в умовах ринкової економіки, а саме:

- сприяє визначенню цілей та конкретному плану дій у їх досягненні та отриманні результатів;
- збагатить та удосконалисть традиційні педагогічні технології;
- зробить учасників освітнього процесу більш поінформованими та комунікативними;
- сприятиме особистісно-орієнтованому навчанню;
- розкриє індивідуальні творчі особливості СОП;
- сприятиме партнерській взаємодії, розвитку контактів співробітництва в атмосфері доброзичливості та взаєморозуміння;
- допоможе бути відповідальним за власні дії;
- сприятиме подоланню стереотипів та підготовці альтернативи у вирішенні проблемних питань.

Результати теоретичного аналізу проблеми дослідження свідчать, що в науковій літературі та педагогічній практиці значна увага приділяється вивченню таких аспектів: взаємодії школи і сім'ї; профорієнтаційно-педагогічній взаємодії, міжособистісній взаємодії педагога і студентів, взаємодії психолога з педагогом закладу освіти, формуванню культури педагогічної взаємодії. Водночас, проблема підготовки майбутніх викладачів трудового навчання та технологій до педагогічної взаємодії у професійній діяльності не дістала належного висвітлення в наукових дослідженнях [1, с.110].

У процесі вивчення філософської, соціологічної, культурологічної, психолого-педагогічної наукової літератури встановлено, що **коучингова взаємодія** являє собою динамічний та багатогранний процес, який характеризує професійну діяльність майбутніх викладачів трудового навчання

та технологій. У зв'язку з цим, педагогічну взаємодію майбутніх викладачів трудового навчання та технологій із суб'єктами освітнього процесу визначено як цілеспрямовану взаємозумовлену діяльність суб'єктів освітнього процесу, орієнтовану на досягнення прогнозованих цілей у співробітництві, що передбачає формування ціннісних орієнтацій, особистісних якостей, системи професійно-педагогічних знань і вмінь, набуття соціального досвіду та сприяє самореалізації й досягненню ними життєвого і професійного успіху. Коучингову взаємодію майбутніх викладачів трудового навчання та технологій із суб'єктами освітнього процесу структуровано за такими компонентами: суб'єктним, аксіологічним, процесуальним.

Список використаних джерел

1. Голіяд І. С. Філософія педагогічного коучингу / І. С. Голіяд, Т. Ю. Чернова // Молодь і ринок: щомісячний науково-педагогічний журнал. – № 3 (134) березень 2016. – С. 106 – 112.
2. Педагогічний коучинг: навч.-метод. посіб./ Т. Ю. Чернова, І. С. Голіяд, О. А. Тіщук // [за заг. редакцією Д.Е. Кільдерова] – Київ:2016.- 166 с.

УДК 7.74.745

***Дуфанець Оксана Олексіївна**
старший викладач художніх спеціальностей
ДНЗ «Львівське ВПХУ»,
м. Львів*

ТВОРЧІ ЗАВДАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЗАКОНІВ КОЛЬОРОЗНАВСТВА У ФЛОРИСТИЦІ

У будь-яку пору року природа зачаровує і надихає людину до творчості. Вона стала для людини не лише джерелом натхнення а й об'єктом перетворення. Природа велична і прекрасна і без людини, але якщо до неї торкаються руки творчих людей, то вона стає ще цікавішою.

Великий вплив на людину має рослинний світ, світ флори. Професія флориста розкриває учням красу природи та спонукає до її творчого перетворення. Без формування здатності до естетичної творчості не домогтися

всебічного розвитку особистості. Творча особистість - найважливіша мета всього процесу навчання і виховання.

На заняттях з «Спецтехнології» флористики велике місце відводиться теоретичним знанням та практичним вмінням. Флористика, як вид мистецтва, в першу чергу потребує міцних знань із основних предметів художнього профілю: основ композиції та кольорознавства, рисунку, живопису, історії мистецтв. Ці знання перебувають у тісних зв'язках із такими загальноосвітніми базовими предметами, як біологія, географія, історія, хімія, фізика, навіть математика та художня література. Безсумнівно, усі ці знання та навички є необхідною підготовкою для подальшої професійної виробничої діяльності.

На уроках з «Спецтехнології» вагома кількість знань засвоюється шляхом вирішення творчих завдань та через практичну діяльність.

Ази створення флористичних композицій закладаються із вивчення основних складових цих композицій. До найбільш емоційних і важливих складових флористичних композицій відносимо колір. Вивчення кольору починаємо із аналізу фізичних основ світла. Учні актуалізують і закріплюють набуті знання з фізики про спектральні кольори.

Кольори сприймаються не тільки оптично (візуально), а й емоційно. Всім відомо що вони впливають на людські почуття і кожен з кольорів має свій природний вплив на людину. Для флориста важливо вміти керувати емоційним впливом кольору квітів і використовувати його для людини.

Питання психології та кольорових асоціацій тісно пов'язані із символікою кольору, яка закладена у культурній спадщині багатьох народів світу. А що означає колір квітів? Це лише справа смаку? Трактування значення кольорів квітів є дуже різноманітним, а іноді навіть суперечливим. Знання про психологію та символіку кольору необхідні флористам для створення певного настрою у своїх композиціях, для вибору колориту композиції відповідно до призначення.

Учням пропонується здійснити пошукові роботи по вивченню психологічного впливу спектральних кольорів на людину, символіки кольорів квітів та доречність їх використання у тих чи інших композиціях для різних потреб та різних груп людей.

Проте далеко не завжди у флористичних композиціях використовують квіти одного кольору. Сьогодні все більшої популярності набувають багатоколірні флористичні композиції. Перед учнями – флористами стоїть завдання свідомого вибору кольорової гами композиції.

Не існує гарних чи поганих кольорів, існує тільки вдале чи невдале їх поєднання. Звичайно, у флористиці існують модні поєднання кольорів в кожному сезоні, продиктовані самою природою. Але при виборі кольорових поєднань варто все-таки опиратися не лише на власні відчуття, а на теорію кольорознавства. В основі нашої теорії лежить кольоровий круг, в який зімкнули спектральні кольори з їхніми відтінками, а також пурпурові. Круг складається з 12 кольорів, в кожного з яких є свої світлі і темні відтінки.

Для флористів – початківців виділяємо кілька основних способів гармонійного поєднання кольорів:

- **найвитонченіший** (монохромний) – використання різних відтінків одного кольору;
- **спокійний** – поєднання споріднених кольорів, які в кольоровому крузі знаходяться поруч;
- **найсміливіший** – поєднання контрастних взаємо- доповнюючих кольорів, які знаходяться в кольоровому крузі один проти одного.

Монохромні кольорові поєднання

В монохромних композиціях використовують різноманітні відтінки одного кольору по світлоті. Це найпростіший спосіб передати відповідний настрій – червоний колір створює драматичний ефект, жовтий колір яскравий і життєрадісний, синій передає відчуття спокою і т.д. По

можливості слід використовувати всі відтінки основного кольору - від блідих до темних. Оскільки стебла або листя бувають різних відтінків зеленого, коричневого або білого кольорів, то дійсно однотонні поєднання можна отримати лише в межах цих кольорів. Обмежений вибір кольору ставить більші вимоги до форми композиції. Слід використовувати рослинний матеріал різної форми, розмірів, текстури.

Споріднені кольорові поєднання

В споріднених поєднаннях використовують два, три, або чотири кольори, розташовані на кольоровому колі поруч (наприклад: жовто – зелені; жовто – оранжеві; червоно – оранжеві; голубо – фіолетові).

Для такого аранжування властива чарівна стриманість монохромної композиції, але вибір рослин для неї значно ширший. Тут важливу роль відіграють кольорові відтінки, завдяки яким композиція набуває особливої вишуканості. Таку композицію в пастельних тонах пожвавить білий матеріал-наповнювач. Не варто використовувати однакову кількість кожного кольору – нехай один з них домінує. Якщо кольори слабо контрастують між собою, варто використати більш сильні контрасти форм і фактур.

Контрастні кольорові поєднання.

В контрастних (або взаємо-доповнюючих) поєднаннях використовують протилежні в кольоровому колі кольори. Такі поєднання створюють динамічну кольорову гаму. Будь-які доповнюючі кольори чудово посилюють звучання один одного. Надмірний контраст можна пригасити шляхом поєднання між собою лише світлих відтінків контрастних кольорів, створюючи композицію в пастельних тонах. Також використовують поєднання світлих тонів одного кольору з темним відтінком іншого контрастного кольору. Не варто використовувати однакову кількість двох кольорів. Одному з кольорів слід відвести домінуючу роль, щоб композиція сприймалась цільно.

Для засвоєння теоретичних знань з основних способів гармонізації кольору у флористичних композиціях, учням пропонується виконати ряд практичних робіт

по кольорознавству, враховуючи колір квітів. Відомо, що значна частина учнів краще засвоює знання через практичні вправи, а вже потім поповнює їх теорією. Такі завдання на уроках теоретичного навчання допомагають самотійно і усвідомлено визначатись з пошуком кольорових рішень, перш ніж на практиці приступити до створення композицій із ніжного і швидков'яного живого флористичного матеріалу. Практичні заняття – одна з найважливіших форм навчального процесу, на яких формуються вміння та навички практичного застосування знань. Ще В. О. Сухомлинський писав: «витоки здібностей та обдарувань дітей - на кінчиках їхніх пальців. Від пальців, образно кажучи, йдуть найтонші струмочки, які живлять джерело творчих думок ».

Практичні завдання

Виконання орнаментальної композицій в замкнутій формі в кількох кольорових рішеннях та пошук аналогів флористичних композицій.

Виконання творчих практичних завдань поділяємо на етапи:

1. Створення графічного зображення власної орнаментальної композиції в замкнутій формі (коло, квадрат).
2. Виконання орнаментальних композицій за однією структурою, використовуючи різні види кольорових поєднань (монохромні, споріднені, взаємо-доповнюючі).
3. Створення колажів із зображеннями квітів певного кольору (всі кольори спектру) з їх назвами. Вирішення цього завдання неможливе без використання комп'ютерних (інформаційних) технологій.
4. Підбір аналогів флористичних композицій згідно колористичного рішення орнаментальних композицій.
5. Виконання ескізів власних флористичних композицій, враховуючи сезонність квітів та колір контейнера (узагальнена назва ємності для квітів).

В процесі виконання творчих практичних завдань в учнів розвивається особиста активність, пізнавальна та інтелектуальна ініціатива. Як правило, практичне виконання цікавих творчих завдань та міжпредметні зв'язки сприяють кращому засвоєнню теоретичних знань із спеціальних предметів, які учні надалі вміло використовують у своїй професійній виробничій діяльності.

Використана література:

1. Блэклок Дж. Уроки флористики. Букеты и композиции: Практические советы по аранжировке живых цветов / Пер. с англ. Е.Г. Ермаковой. – М.: «Фитон +», 2004.
2. Иттен И. Искусство цвета. - М.: Аронов, 2001.
3. Миронова Л. Н. Цвет в изобразительном искусстве. – Минск, Беларусь, 2002.
4. Печенюк Т.Г. Кольорознавство. Підручник для студентів ВНЗ. – К.: Грані-Т, 2009.
5. Прищенко С.В. Кольорознавство: Навчальний посібник / За ред. Проф. Є.А. Антоновича, – К.:Альтерпрес, 2010.
6. Пушкар В.В. Дизайн квітників: Навчальний посібник. - К.:ДАКККиМ, 2003.
7. Сидорова М.А. Европейская флористика. – М.: Издательство «Ниола – Пресс», 2007.
8. Хессайон Д.Г. Все об аранжировке цветов. М.: Кладезь – Букс, 1999.

УДК 378.091.3:373.5.011.3-051:62/68]:37.064

Гуменюк Світлана Володимирівна

*магістр напряму підготовки «Середня освіта
(трудове навчання та технології)»*

*Інженерно-педагогічного факультету Національного педагогічного
університету імені М. П. Драгоманова,
м. Київ*

ВИКОРИСТАННЯ МАЙБУТНІМИ ВИКЛАДАЧАМИ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ІННОВАЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Інновації, характерні для будь-якої професійної діяльності людини тому вони стають предметом вивчення, впровадження. Самі по собі інновації не виникають, це є результатом наукового пошуку, цілих колективів, педагогічного досвіду зацікавлених викладачів. Цей процес потребує наукового підходу [1].

М. М. Поташник визначають такі види інновацій:

1) залежно від сфери здійснення: інновації в змісті освіти (навчальні програми, підручники, посібники тощо); інновації в технології навчання та виховання; інновації в організації педагогічного процесу; інновації в управлінні освітою; інновації в освітній екології (що значним чином стосується архітектури шкільних об'єктів);

2) залежно від способу здійснення інновацій їх поділяють на: систематичні, планові; стихійні, спонтанні або випадкові;

3) залежно від широти та глибини інноваційних перетворень (інноваційного потенціалу) розрізняють нововведення: модифікаційні (локальні); комбінаторні; радикальні (фундаментальні, глобальні, базові);

4) залежно від основи характеру походження інновації поділяють на: зовнішні; внутрішні.

Так модифікаційні нововведення пов'язані з удосконаленням, раціоналізацією, модернізацією, видозміненням того (програми, методики, структури, алгоритми, розробки), що має аналог (прототип) [2]. Наприклад можна видозмінити відому методику, можна застосувати її до нового предмету, а можна через особистісні якості інакше її виконати, збагатити і тим самим підвищити її ефективність.

В наше життя швидко увійшла галузь інноваційних технологій. Як додатком до цього є нагальна потреба використання комп'ютерної техніки, яка б поліпшила вивчення багатьох тем шкільної програми. Світ не стоїть на місці змінюється екологічна ситуація у світі та, відповідно, законодавство. Підручники відходять на другий план. На даний час важко обійтися без мережі Internet, для використання найсвіжішої інформації та використанням інноваційних технологій, комп'ютерної техніки, всі ці технології роблять навчально-виховний процес урізноманітненим.

Втілення інноваційних технологій в навчальний процес – це є досягнення мети високоякісної освіти, кожна людина, учень досягне поставлених цілей для себе, творчого розвитку у сферах соціального життя.

Створення інноваційних курсів і уроків виявляється реалізувати не легко. Інноваційність, як дидактичний засіб має при цьому втілитися у навчальні предмети.

У традиційному навчанні акцентується увага на запам'ятовуванні інформації та відтворенні, а в даний період виникла потреба творчого розвитку мислення учня (студента), створення його праці та якісної підготовки в активному житті.

Особливість сучасної системи займає велике значення в Україні, що й бути місце існуванню інноваційних та традиційних технологій навчання.

Розглянемо підходи до інноваційних моделей взаємодії суб'єктів освітнього процесу детальніше.

Рисами педагогічних інновацій є:

- Зміни, що сприяють поліпшенню процесу навчання та його результативності відповідно до заздалегідь поставлених цілей.
- Інновації – це новина в сучасній ситуації, а не виникнення зовсім невідомого раніше.
- Інновації – це зміни, що охоплюють різні компоненти процесу навчання. Освітні технології, є оригінальними для навчання та ідеї тощо.
- Інновації – це зміни, які базуються на внутрішніх резервах того педагогічного середовища, в якому вони відбуваються.
- Інновації є не миттєвим актом, це процес, який триває певний час і відзначається певною послідовністю та індивідуалізацією.

Суб'єкти освітнього процесу (СОП) у навчальному закладі це – викладачі, студенти, наукові керівники. Їх успішність взаємодії залежить від структури їхньої діяльності, сутність якої полягає в засвоєнні навчального матеріалу [3]. Індивідуальний підхід – основа реалізації особистісно зорієнтованого навчання. Методи індивідуального навчання сприяють рівноваги в навчальному середовищі, а також ефективності підвищенню навчання. Педагог демонструє учням широкий спектр можливостей, різних стилів навчання,

поважає кожную індивідуальність. Розбіжності для педагога є важливою цінністю.

Коли ми дивимося на навчальний процес, та бачимо найважливіше – розширення потенціалу учнів та розвиток творчих здібностей за допомогою трудового навчання як основами наук; масове ознайомлення з професіями, оволодіння певною професією та виховання у праці; учні (студенти) ознайомлюються з економічним ринком, формами господарської діяльності. Урок повинен проходити спільним пошуком істини учня і викладача, де учень – займає позицію головна особа уроку, учні повинні не просто засвоювати знання, а й вникають у пізнання творчого процесу. Викладач повинен показати великий творчий процес навчання, якісний методичний підбір для проведення уроку, роздаткового матеріалу, підборі наочності.

Треба визначити, що у шкільних освітніх програмах переважають комбіновані уроки, вони обов'язково містять елементи інноваційних технологій. Це підвищує інтерес до предмета в учнів, інноваційних технологій активно використовую під час відкритих уроків, майстер-класів. На таких уроках учні вчаться обирати професії самостійного і вільного у різних сферах, технології, сучасну техніку, управління процесами, учні залучаються до основних видів проектно-інноваційної та технологічних робіт; напрацьовують навички творчих практичних задач та їх розв'язання, і обов'язково необхідні кожному навички домашнього господарювання.

Отже, інновації в освіті та науці повинні відповідати світовим стандартам. Потрібно розширити обмін між закордонними навчальними закладами та професорсько-викладацьким складом, залучати до впровадження інноваційних моделей взаємодії СОП соціальних партнерів, які мають міжнародний досвід.

Список використаних джерел

1. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки [Електронний ресурс]. URL http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/nsro_1221.pdf
2. Пінчук В. Інноваційні процеси — підґрунтя проектування нових світніх технологій // Освіта і управління. – 1998. – № 3. – Т. 2. – С. 88-97.
3. Болюбаш Я. Я. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти : навч. посібник [для слухачів закладів підвищення кваліфікації системи вищої освіти] / Ярослав Якович Болюбаш. – К.: КОМПАС, 1997. – 64 с.

УДК 37.015.31:331

Ратушина Карина Олександрівна
магістр напрямку підготовки «Середня освіта
(трудове навчання та технології)» Інженерно-педагогічного факультету
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова,
м. Київ

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ПРАЦЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЯК ГОЛОВНИЙ ПІДХІД У ТРУДОВОМУ ВИХОВАННІ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

Орієнтація сучасного суспільства спрямована на тенденцію розвитку технологій. Для підготовки майбутніх педагогів, які зможуть навчати нове покоління, дуже важливо постійно з ними ознайомлюватися. Розвиток технологій та постійне крокування з ними в ногу – це велика інтелектуальна праця, яка є однією з найскладніших і важчих видів праці [1].

Для багатьох людей фізична робота здається незмірно легшою, ніж, наприклад, рішення математичних завдань або написання твору на вільну тему. Між тим, бурхливий науково-технічний прогрес різко збільшує долю інтелектуальних зусиль в праці і громадському житті. Для майбутніх педагогів придбання умінь і навичок інтелектуальної праці не лише спосіб засвоєння знань основ наук, але і найважливіший засіб підготовки до соціальної творчості, до праці в сучасних школах, до участі в політичному житті суспільства, що оновлюється.

У бюро трудової статистики Сполучених штатів Америки був проведений моніторинг розвитку технологій у найближчі десятиліття [2]. Моніторинг показав, що вже сьогоднішнім випускникам доведеться набагато більше знань і навичок, а навіть і нових професій, опановувати саме у ході самої праці. Це станеться з тої причини, що професії під впливом роботизації та розвитку технологій штучного інтелекту починають змінюватися. Тому випускнику педагогічного закладу вищої освіти доведеться не лише працювати з учнями та студентами, але і досконало володіти новітніми технологіями, щоб бути на один крок попереду них і постійно їх зацікавлювати.

Сучасні технології дозволяють створювати у сфері педагогіки унікальні умови, щоб підготувати та перепідготувати спеціаліста рівня актуальних вимог. Традиційні схеми навчання в даному випадку поступаються новітнім, через свою малу ефективність та грошові затрати.

Сьогодні світ заповнила віртуальна реальність. У ній головним чином активізується зір. Людина 80% інформації отримує саме через очі. Знайомство з новим обладнанням, пристроями або умовами праці легше відтворювати у віртуальній реальності. На прикладі педагогіки, для студента-практиканта може бути створена віртуальні кімната з учнями, в якій майбутній педагог відчує атмосферу першої проведеної ним пари. Також у віртуальній реальності можна створювати непередбачувані ситуації пов'язані з навчальним та виховним процесом, які було б складно відтворити у реальності через свою небезпеку або інші фактори складності. Також можна відтворити перебіг подій і дій під час ситуації, яка вже склалася, поринути у віртуальну реальність. Прикладом може бути пожежа, теракт або інше ЧП у навчальному закладі. В даному випадку практику можна проходити безліч разів до отримання потрібного результату командної роботи та психоемоційного стану людини.

Новітня освіта повинна збирати дані про технологію штучного інтелекту для покращення навчання студентів. Індивідуальний підхід до навчання кожного окремого студента може бути реалізований за допомогою використання автоматичної аналітики, яка буде створювати індивідуальну систему і напрям навчання, в залежності від потреб освіти та самого студента. На допомогу в даному випадку приходять курси та тести, які спираються на індивідуальні досягнення людини, її помилки, зміни у системі освіти, обов'язки.

Концепція «неперервного» навчання успішно втілюється за допомогою мобільних пристроїв. Такі технології особливо ефективні для покоління, котре виросло на новітніх пристроях і гаджетах. Психологи стверджують, що через 8 секунд будь-якої нецікавої праці нове покоління втрачає контракцію і перемикається на новий об'єкт. Через це втрачається сама суть завдання.

Прикладом «непомітного» або ігрового навчання може стати програма, розроблена саме для педагогів. В програмі буде запрограмований час педагогом, який він відводить на виконання того чи іншого завдання, внесенні в неї завдання, відповіді студентів та учнів на них. Завдання студентам пропонується виконувати колективно або невеликими групами на планшетах або мобільних телефонах. Після обробки інформації програма буде самостійно аналізувати успішність виконання завдань і роботи педагога в цілому. Під час навчання студентам педагогічних закладів вищої освіти пропонуватимуть самостійно створювати такі програми.

Важливим фактором є неперервність навчання. Проведення конкурсів, виставок, проектів, у яких педагоги будуть постійно навчатися новому, вдосконалюватися, знайомитися з технологічними новинками створять умови для розвитку. Невід'ємною частиною повинні стати конференції, семінари, вебінари, на яких майбутні педагоги обмінюються своїми знаннями, вміннями та навичками. Важливим фактором повинно стати не просто споглядання, а обов'язкова активна участь.

Отже, можемо зробити висновок, що використання інноваційних технологій майбутніми педагогами сприяє підвищенню рівня інтелектуальної праці. Зумовлено це тим, що такі технології більш динамічні і доступні. Позитивною складовою є те, що їх можна об'єднувати, змінювати, komponувати в залежності від потреб самого педагога і отримувати переваги одразу від усіх обраних технологічних досягнень.

Список використаних джерел

1. Наказ МОН України №776 від 16 липня 2018 року «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL : <http://www.mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
2. Бюро трудової статистики США, «Bureau of Labor Statistics» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : URL : <http://www.bls.gov>

УДК 004.77:373.5.016:7

Лукашенко Катерина Вікторівна
магістр Інженерно-педагогічного факультету
Національного педагогічного університету імені
М. П. Драгоманова,
м. Київ

ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК В ПЕДАГОГІЧНІЙ СКЛАДОВІЙ ХУДОЖНЬОЇ ГАЛУЗІ

Зважаючи на те, що вища освіта в Україні інтегрується до загальноєвропейського освітнього простору, відповідно активізувалась проблема ефективного реформування системи підготовки кадрів до міжнародних вимог. Інформаційна культура є однією з базових особистісних характеристик, яка визначає сучасне інформаційне мислення, професійну мобільність майбутнього фахівця в художній галузі.

Необхідність розвитку професійної культури як чинника саме педагогічній складовій художньої галузі обумовлена постійно зростаючими вимогами до рівня загальної та спеціальної підготовки випускників коледжів, вузів; зміною загальноосвітніх парадигм, що фіксують перехід від масово-репродуктивних форм та методів викладання до індивідуально-творчих; підготовкою майбутніх спеціалістів до професійного, компетентного входження в ринок праці з міцно сформованими потребами в постійному професійному саморозвитку, самовдосконаленні та самореалізації [3, с. 31].

Поняття «культура» за українським педагогічним словником С. Гончаренко. Культура (від лат. cultura – виховання, освіта, розвиток) – сукупність практичних, матеріальних і духовних надбань суспільства, які відображають історично досягнутий рівень розвитку суспільства й людини і втілюється в результатах продуктивної діяльності. У вузькому розумінні культура – це сфера духовного життя суспільства, що охоплює насамперед систему виховання, освіти, духовної творчості (особливо мистецької), а також установи й організації, що забезпечують їхнє функціонування (школи, вузи,

клуби, музеї, театри, творчі спілки, товариства тощо). Водночас під культурою розуміють рівень освіченості, вихованості людей, а також рівень оволодіння якоюсь галуззю знань або діяльності [4, с. 182].

На думку Т. Бабенко, «професійна культура є основою професіоналізму майбутнього фахівця в будь-якій галузі, показником його професійної готовності і компетентності» [2, с. 34].

Прийнято вважати, що професійна культура включає сукупність спеціальних теоретичних знань і практичних умінь, пов'язаних з конкретним видом праці. При цьому ступінь володіння професійною культурою виражається в кваліфікації і кваліфікаційному розряді. Необхідно розрізняти: а) формальну кваліфікацію, яка засвідчується певним сертифікатом (диплом, атестат, посвідчення) про закінчення певної навчальної установи і уособлює систему необхідних для певної професії теоретичних знань, б) реальну кваліфікацію, що отримується після декількох років роботи в певній галузі, включає сукупність практичних навичок і умінь, тобто професійний досвід (компетентність) [1, с. 34].

У художньої галузі інформаційна культура виступає важливим чинником педагогічній складовій. Використовуючи інформаційну культуру в професійній діяльності, людина стає комунікабельною і професійно мобільною. Говорячи про художню галузь, то тут вона займає одну із ключових ролей, тому що такі поняття як «інформація», «культура» та «художня галузь» є одним цілим.

Список використаної літератури

1. Бабенко Т. В. Зміст інформаційної культури майбутнього вчителя історії як складової його професійної культури // Теоретичні питання культури, освіти та виховання. – 2012. – № 46. – С. 106-110
2. Бабенко Т. Інформаційна культура як складова професійної культури майбутніх вчителів історії // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер. : Педагогічні науки. – 2011. – Вип. 99. – С. 50-57.
3. Бабенко Т. Формування професійної культури педагога [Електронний ресурс] // НАУКОВІ ЗАПИСКИ. Серія: Педагогічні науки. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nz_p_2015_140_10.pdf
4. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с. Електронний режим доступу – <https://is.gd/m0jX0v>

Секція: ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН І РЕКЛАМА

УДК 7.012

Король Анатолій Миколайович
доцент кафедри образотворчого мистецтва,
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини,
м. Умань

ОСНОВНІ ВИДИ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ В КОНТЕКСТІ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Незважаючи на те, що вже протягом значного часу у світі розробляється теорія та практика основних видів графічного дизайну, остаточної визначеності щодо цих термінів ще немає.

Слід підкреслити, що в Україні немає чіткого визначення існуючих видів графічного дизайну. Вивчення стану цього виду діяльності, визначення пріоритетних проблем та питань, а отже, і тих завдань, що стоять перед дизайнерами, є проблемою державного значення [5, с. 32].

Актуально-необхідним для нашого дослідження постає питання про визначення основних видів графічного дизайну.

Серед основних напрямків проектної культури початку ХХІ ст. М. Станкевич виділяє в окрему групу графічний і мультимедійний дизайн, які охоплюють системи візуальних комунікацій. Це передовсім друкована продукція (плакати, білборди, книги, журнали, газети, буклети, рекламні проспекти, календарі, товарні знаки, грошові знаки, упакування тощо), а також засоби візуальної ідентифікації, рекламно-інформаційна продукція телевізійних і комп'ютерних технологій, зокрема й проектування веб-сайтів. Очевидно, вже в недалекому майбутньому цей напрямок буде розділений на два: екранний та поліграфічний [9, с. 188].

Є. Антонович стверджує, що графічний дизайн нині охоплює широкий спектр проектної діяльності – фактично всі графічні компоненти візуальних комунікацій (фірмові константи і носії фірмового стилю, промислову графіку, інформаційні табло та покажчики, піктограми, інфографіку, рекламну продукцію, web-ресурси тощо) [1, с. 228].

Сучасний дослідник Харківської школи графічного дизайну В. Лесняк класифікує види графічного дизайну відповідно до об'єктів проектування: промислова графіка (товарні і фірмові знаки, етикетки, упаковка та ін.); рекламна графіка (різні рекламні повідомлення, плакати, каталоги, буклети та ін.); ідентифікація (логотип, шрифт, колірна гама, фірмовий блок, документація фірми, засоби транспорту, стилістика інтер'єрів та ін.); засоби візуальної комунікації (візуальні знаки і символи, піктограми, вітрини, виставки та ін.); машинна (комп'ютерна), телевізійна графіка, кіно і анімація, веб-дизайн. Це при тому, що машинна графіка як інструмент наявний в усіх видах графічного дизайну [7, с. 3].

За дослідженнями В. Я. Даниленка, різновиди графічного дизайну можна поділяти в залежності від об'єкта розробки на: друковану та рекламно-інформаційну продукцію, системи візуальної комунікації, промислову графіку, виставкові стенди, комплекси фірмових стилів тощо. Кожна з трьох названих галузей сучасного графічного дизайну поділяється на велику кількість видів [2, с.12].

О. М. Хмельовський у навчальному посібнику «Графічний дизайн» [10] класифікує об'єкти графічної візуалізації середовища за такими напрямками, як: проектування фірмового стилю підприємств, організацій, установ; візуалізація навчальної та іншої літератури; проектування газетно-журнальної продукції; візуалізація віртуального простору Інтернет; візуалізація змістів суспільного життя через графічні об'єкти міського та сільського архітектурно-ландшафтного середовища (створення образів міст засобами реклами, табло, вивісок, вітрин, ілюмінації, стилізації архітектурних форм тощо); розроблення шрифтів та об'єктів комп'ютерної дополіграфічної

підготовки інформації; створення візуальних образів для різних фестивалів, конкурсів, чемпіонатів та Олімпійських ігор, всесвітніх та інших виставок; кінотеледизайн; дизайн упаковки та об'єктів прикладної поліграфії (компактні диски, килимки для комп'ютерних мишок, квитки, талони, афіші, перепустки, електронні картки, лотерейні білети тощо); фотодизайн; стилізація вигляду промислової продукції; проектування календарів; проектування P.O.S.-матеріалів (хард-постери, диспенсери, мобайли, прапори, шелтокери, цінники, воблери, муляжі, стикери, дисплеї, пакети тощо); візуалізація транспортних комунікацій; візуалізація туристичних та інших маршрутів.

За результатами аналізу досліджень Є. Антоновича, В. Даниленка, В. Лесняка, М. Станкевича, О. Хмельовського, нами виділено основні види графічного дизайну. Це: дизайн книги; дизайн візуальних комунікацій; дизайн реклами; Web-дизайн; дизайн пакувань. Слід зазначити, що дані види графічного дизайну мають свою сферу проектування.

Як видно з наведеного вище, видів графічного дизайну є досить багато, при цьому всередині кожного виду можлива також певна класифікація залежно від сфери проектування. Та незважаючи на таке розмаїття, всіх їх об'єднують спільні методи і принципи діяльності.

Важливо зазначити, що графічний дизайн не стоїть на місці, а інтенсивно розвивається, у зв'язку з чим з'являються нові види графічно-дизайнерської діяльності. Так, дуже стрімко розвивається і вже практично перетворився на окрему індустрію такий вид діяльності, як ком'ютерний дизайн.

В Україні є певні теоретичні розробки та напрацювання у галузі визначення основних видів графічного дизайну. Але необхідно зауважити, що, по-перше, остаточна класифікація основних видів графічного дизайну ще не визначена, на яку можна і треба орієнтуватися, по-друге, теоретичні розробки українських учених спрямовані на визначення сутності окремо взятих понять із галузі графічного дизайну. Але навіть враховуючи цю похибку, сформована

нами класифікація основних видів графічного дизайну має велике значення для розвитку українського дизайну.

Література:

1. Антонович Є. Інтеграція дизайну і реклами як концепція розвитку сучасної дизайн-освіти / Є. Антонович, С. Прищенко // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології : збірник наукових праць Херсонського національного технічного університету. – №1(6). – 2012. – С. 228.
2. Даниленко В. Я. Дизайн: підручник / Даниленко Віктор Якович – Х. : ХДАДМ, 2003. – 320 с.
3. Дизайн. Иллюстрированный словарь-справочник / Г. Б. Минервин, В. Т. Шимко, А. В. Ефимов и др. : Под общей редакцией Г. Б. Минервина и В. Т. Шимко. – М. : Архитектура-С, 2004. – 288 с., ил.
4. ДСТУ 3899-99. Дизайн і ергономіка. Терміни та визначення. Видання офіційне. – К. : Держстандарт України, 1999. – 33 с.
5. Криволапов М. Дизайн і технології в системі неперервної освіти / Михайло Криволапов, Василь Мадзігон // Пластичне мистецтво. – 2002. – № 1. – С. 31–32.
6. Крюков П. А. Из истории графического дизайна / П. А. Крюков // Вестник молодых ученых Санкт-Петербургского государственного университета технологии и дизайна: сб. науч. тр.: в 4 ч. Ч. 3: Искусствоведение и дизайн / С.-Петербургск. гос. ун-т технологии и дизайна. – СПб. : СПГУТД, 2011. – 172 с.
7. Лесняк В. Графический дизайн (основы профессии) / Віктор Лесняк. – К. : Биос Дизайн Букс, 2009. – 416 с.
8. Пагута М. Дизайн : історико-соціальний та економічний аспект / Мирослав Пагута // Молодь і ринок. – 2007. – № 1–2 (24–25). – С. 123–124.
9. Станкевич М. Є. Протодизайн – міф чи реальність? / М. Є Станкевич // Вісник Національного університету «Львівська політехніка», серія «Архітектура». – № 728. – 2012. – С. 188.
10. Хмельовський О. М. Графічний дизайн : навч. посібник / О.М. Хмельовський. – Луцьк: Терен, 2008. – 160 с.

УДК 76 [766]

Луб Надія Іванівна

*викладач спецдисциплін ДНЗ "Львівське ВПХУ",
м. Львів*

«МИСТЕЦТВО В МИСТЕЦТВІ:

КРЕАТИВНІСТЬ ЧИ ПРАЦЬОВИТІСТЬ?!»

Ми живемо в епоху великих змін. Ця епоха базується на двох доктринах. Перша - індустріальна революція 4.0 з її прагненням до роботизації. Друга - теорія переходу до постіндустріального суспільства, де головна цінність -

інтелектуальний капітал. Обидві вони формують масштабні сегменти економіки, ринки зі своїми правилами гри. Але в чому точно сходяться ці дві філософії - потреба в креативному, нестандартному мисленні.

Я вирішила в своїй доповіді розглянути основні принципи одного з найперспективніших ринків праці - сектора креативних індустрій, сегментацію і стан цього ринку в Україні.

До цього мене спонукала робота з нашими учнями, які своїми ідеями, креативним мисленням, нестандартним баченням, інколи щиро дивують.

Був час, коли над учнями чи працівниками, чий підходи виходили за рамки загальноприйнятого стандарту мислення, жартували, називаючи їх «творчою особистістю». Зараз креативність - це необхідність. А креативно творити, та ще при цьому заробляти – це велике мистецтво. По - іншому скажу, що це «мистецтво у мистецтві».

За даними Всесвітнього Економічного Форуму-2015 року, креативне мислення займало 10-ю позицію в Топ 10 необхідних навичок, в 2018 році воно було вже на 5-му місці, і за прогнозами в 2020 займе 3-є.

Креативність - це спосіб мислення, це ваша перевага над конкурентами, в якій би сфері ви не працювали. Креатив – це зброя, яка потрапить в ціль і визначить ваш особистий успіх в загальному процесі, це ваше обличчя, ваша кар'єра і нарешті, ваші гроші. І саме так будуються нові успішні команди в індустрії креативної економіки.

Девіз сьогодення: «Лови хвилю – думай креативно – отримуй нагороду!!!»

Що таке креативний сектор?

Сектор креативних індустрій - це все, що створюється шляхом художньої або наукової творчості, і володіє промисловим потенціалом, тобто, здатністю приносити дохід.

За даними різних досліджень, прибуток, який приносить креативний сектор, становить від 3% до 5% загального світового ВВП, і цей показник

постійно зростає. Близько 5% працівників у всьому світі працює в секторі креативної економіки.

Основні галузі креативної економіки (по офіційно затвердженій Британській моделі): реклама, архітектура, мистецтво та антикваріат, дизайн, дизайн моди, кіно, відео та фотографія, музика, візуальні і перформативні мистецтва, видавництво, програмне і електронне видавництво, цифрові і розважальні медіа, телебачення та радіо.

Далеко не всі сфери креативної індустрії розвинені в Україні на тому рівні, щоб дати можливість монетизувати свою діяльність або розвивати прибутковий бізнес. В основному розвиваються напрямки реклами, дизайну, моди і сфера розваг.

Ось перелік основних видів занять, які можуть приносити прибуток всім творчим українцям в рамках розвитку креативного сектора:

- створення власного бренду одягу / аксесуарів / craft продукції;
- організація заходів;
- проектна діяльність / кураторство / грант менеджмент;
- створення освітньої платформи / виробництво навчального контенту;
- рекламний бізнес;
- грант менеджмент в сфері культури;
- блогінг (діяльність з ведення блогу);
- творчий фріланс - вільна віддалена робота без юридичного оформлення, зобов'язань сторін, вільнонаймана праця.

Тему творчого фрілансу я хотіла б розкрити ширше, так як вбачаю у цьому занятті перспективу для розвитку творчої майстерності учнів профтехосвітніх закладів художнього спрямування і можливості винагороди за свою працю.

Зараз уже недостатньо створювати щось гарне та унікальне – важливо вміти це продати, інакше вся ваша геніальність, креативність залишиться непоміченою.

Почати власну справу для молодого людини, а головне успішно масштабувати її, звичайно, не так просто. Високі інвестиційні ризики при роботі з творчим продуктом зауважив ще в 50-х батько політики культурних індустрій Ніколас Гарнем, і в наші дні нічого не змінилося. Хоча прикладів успішних кейсів молодих українців більш ніж достатньо.

До прикладу, заробляти можна продажем своїх малюнків на різних мікростоках в інтернеті, адже тут не потрібно ані професійного бекграунду (відомості про профіль роботи певного підприємства) у дизайні, ані величезного досвіду малювання.

Мікростоки – це сайти, де можна продавати фотографії, ілюстрації, шрифти, анімації, відео і навіть музику. При цьому одну й ту ж роботу можна продавати необмежену кількість разів одночасно на різних стокових майданчиках. Можна малювати шрифти, займатись фотографією, малювати на папері чи на планшеті. Почати можна з малювання векторних ілюстрацій – малюнки, створені в Adobe Illustrator чи інших векторних програмах, потім оцифрувати вручну. До того ж, софт, який потрібен для роботи з вектором, можна іноді безкоштовно знайти в інтернеті. Витрати – мінімальні, адохід – відповідний до досвіду, працьовитості, креативності.

Існують спеціальні платформи, де можна починати продавати свої роботи, наприклад, Shutterstock.

Щоб почати продавати там свої роботи, треба скласти іспити – надіслати свої роботи, які команда сайту має затвердити по якості. Якщо перша спроба буде невдалою, то подаватися можна вже наступного дня. Легше не буває.

Потрібно постійно розвиватися і пробувати різні стилі у малюванні. Якщо якась картинка дуже добре продається – можна спробувати зробити її ще в якомусь кольорі. Але треба розуміти, що так ви створюєте конкурентів своїй же картинці.

Дуже важливим є самоконтроль, інакше результату не буде. Якщо півгодинки помалювати, потім годинку погуглити щось, потім – знову

малювати, то діла не буде. Потрібно планувати все – і загальний розклад дня, і те, що малювати. Немає чіткого графіку – немає заробітку!

Дуже багато митців говорять про натхнення. У випадку з мікростоками – це не так важливо. Треба шукати ніші і аналізувати, що продається на сайті. Якщо ви за покликом серця малюєте лише квіточки і тільки раз на квартал, коли місяць повний, – то навряд чи щось на цьому заробите.

Повинен бути розпорядок дня. За цей час приділяти увагу тільки безпосередньо малюванню, а не приділяти час, наприклад, покращенню англійської мови. Якщо немає чіткого графіку, то можна дуже швидко втомитися, і тоді треба брати відпустку на 1-3 місяці, щоб прийти в себе.

Що малювати?

По-перше, стокери орієнтуються на свята – американські, індійські, мусульманські. Бо основні покупці – зі Сполучених Штатів, Індії, Європи, Китаю. Наприклад, наближається День подяки – надзвичайно важливе для американців свято. Треба подивитися, що найпопулярніше на сайті по цій темі, і дати більше й краще. Приміром, якщо популярна одна індичка, то ти намагаєшся дати чотири, та й ще щоб усі вони були різні і класні.

По-друге, на Shutterstock треба моніторити розділ Popular «Вектор», дивитися, що є на першій сторінці, гратися з ключовими словами, щоб зрозуміти, які картинки з'являються на перших сторінках.

По-третє, є кілька сайтів, які допомагають шукати ніші – наприклад, M-rank або PicoWorkFlow. Коли в голову приходить якась тема, за допомогою цих сайтів можна перевірити статистику скачувань. Дуже допомагає, бо інколи бачиш, що насправді ідея нічого не варта, ніхто таким не цікавиться. Правда, якщо знайшов нішу, але якість картинки погана – також не буде ця картинка продаватися.

На стоках ти конкуруєш з усім світом, і треба постійно досконалюватися.

Одні з престижних стоків – Dreamstime, Canstock, iStock, 123rf, Fotolia та CreativeMarket, менш популярні - Photospin та iClipart, Vectorstock і Pixta, Depositphotos та Bigstock, Cutcaster, Stockfresh, Yaumicra, Graphicriver та інші.

Продавати «просто картинку» на стоках немає ніякого сенсу – краще сетом (партією). Тобто ви створюєте готовий продукт – там і растрова ілюстрація, і векторна, і малюнок у форматі jpeg, і банер, і лого. І це все, звісно, має бути дуже високої якості. Професіонали радять надсилати заявку на сток, коли у вас уже є більше сотні сильних робіт.

Для векторного ілюстратора дуже класно потрапити в безкоштовну роздачу робіт, яку час від часу проводить сам сток. Це додатковий піар: хтось побачить безкоштовну картинку, піде гуляти по вашому портфелю і знайде щось таке, що можна придбати за гроші. Безкоштовна роздача триває близько тижня: якщо картинку добре завантажували, то це значно підіймає її у рейтингу. На деяких стоках можна самому напроситися (наприклад, той же Creative Market), на інших – тебе мають запросити.

На стоках також можуть заблокувати, якщо один стокер вкрав роботу іншого, а той це виявив і пожалівся. Треба мати на увазі, що межа між натхненням і плагіатом – дуже тонка, тому надихайтесь чужими роботами дуже обережно.

Деякі стокери гуглять свої роботи і дивляться, чи є вони на сайтах безкоштовної роздачі – якщо є, то у такому випадку треба заповнити спеціальний документ, де вказати, що ви власник і хочете, щоб картинку забрали з сайту. Ще стокери дивляться, щоб в інтернеті не продавалися ті роботи, які за комерційною ліцензією ніколи не були продані. Наприклад, на Shutterstock можна відслідковувати трафік завантажень – там є статистика скачувань, і видно, за якою ліцензією вашу роботу купили.

Кожен сток має свою складну і багаторівневу систему оплати за роботу – залежно від ліцензії, відповідно до якої його купили (для використання у комерційних чи некомерційних цілях), розміру зображення чи того, скільки робіт ви вже продали на сайті і на яку суму. А ще залежить від того, чи покупець прийшов на сайт за однією картинкою чи купує їх за підпискою.

Наприклад, Shutterstock стартує з 25 центів за картинку: нижче не буває, і це стандартна ціна для новачків. Коли ти заробляєш перші \$500, то ціна за

картинку виросте до 30 центів, коли перевищуєш \$1000 доларів – 36 центів, а заробивши \$10 000 – вже отримуєш 38 центів. Стокери-ілюстратори люблять інші продажі – коли ваш продукт купують для використання у комерційних цілях. Наприклад, як принт на футболці або чашці, які йдуть на продаж. Тоді ціна за картинку буде \$65-150.

На Depositphotos є таке поняття як «Рівень автора» – чим більше продажів, тим більше відрахувань автору. Ціни починаються від \$0,1 при продажу за передплатою, від \$0,5 до \$9 – при поштучному продажу, від \$20 до \$50 – якщо роботу купили для використання у комерційних цілях. Bigstock відрахує від 50 центів до \$3 за одне завантаження залежно від розміру зображення. Від Dreamstime за кожен продаж автор отримує винагороду в розмірі 30-50% від ціни на продукт. На CreativeMarket ти сам формуєш ціну на свій продукт і отримуєш з неї 50-60%, а це, погодьтесь, розкіш.

Картинку можна продати і один раз – унікально. Залежно від ліцензії, відповідно до якої її купують, а це в середньому – \$100-150. Але у такому випадку її доведеться видалити з усіх сайтів.

Для цієї роботи знадобиться, звичайно, знання спеціальних програм: для векторних художників найкращий – Adobe Illustrator, Coral Draw і т. д.

Отож, мистецтво творити заробляючи – це поняття креативності та працьовитості, вдосконалення та самореалізації, яке залежить від кожної творчої особистості. Моя мета – надихнути до творчості та саморозвитку з отриманням прибутку.

Література:

1. Стоковые материалы для творчества. URL: https://www.shutterstock.com/ru/?kw=%D1%88%D1%83%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BA&gclid=EAIaIQobChMIjdqa78bp4wIVAt-yCh0-qQAkEAAAYASAAEgJRkFD_BwE&gclid=aw.ds.

2. Фрілансери - хто це такі і чим займаються, що таке фріланс і які варіанти віддаленої роботи в інтернеті існують. - URL: <http://itstatti.in.ua/zarobitok-v-interneti/289-frilanseri-khto-tse-taki-frilans.html>

Секція: ДИЗАЙН ІНТЕР'ЄРУ

УДК 74[747]. 75[535.6]

*Семанів Христина Ігорівна
майстер виробничого навчання ДНЗ «Львівське ВПХУ,
м. Львів*

**ЕСТЕТИЧНА ОСНОВА АБСТРАКТНОГО МИСТЕЦТВА
У СУЧАСНОМУ ПРЕДМЕТНОМУ ДИЗАЙНІ**

Сьогодні модні інтер'єрні тенденції межують на зламі індивідуальності та лояльності. Напрями 2019 року вказують, що стильний дизайн простору – це не просто красивий будинок, а скоріше прояв індивідуальності. Персоналізація захопила уми дизайнерів і активно застосовується в сучасному житті. Дизайн житлових приміщень повинен відображати стиль життя, а також підкреслювати характер господарів. Тобто в сучасному інтер'єрі буде домінувати людина та її потреби, а всі дизайнерські рішення підкорятися її смакам, хобі, захопленням.

Можна сміливо стверджувати, що індивідуальність – це головний тренд сьогодення. А так як у кожного індивіда є свої переваги і бачення прекрасного, то в моді буде еkleктика. Не дарма імениті декоратори стверджують, що змішання стилів і напрямків в інтер'єрі найкраще виражає особистість і її пристрасті. Вони закликають ігнорувати тенденції, точніше лояльніше ставитися до моди, і більше уваги приділяти своїм емоціям, які повинні бути основними в дизайні. Відштовхуючись від даних переконань, ми отримали ще один тренд, який буде популярним.

Емоційний дизайн – незаперечна тенденція, яка займає перші місця в хіт-параді наймодніших рішень в інтер'єрі. Але як би не була популярна індивідуальність, мода «працює» на масовість, визначаючи щороку тренди, яким повинен підкорятися сучасний дизайн. Наприклад, фахівці в сфері колористики визначають ті чи інші відтінки, називаючи їх основними в майбутньому сезоні.

Спеціалісти інституту кольору Pantone (Pantone Color Institute) вказують, що головним кольором 2019 року визнаний кораловий. Дослідницький центр компанії Pantone був створений у Нью-Йорку у 50-х рр. XX ст. і займається експериментальною роботою з кольором та його впливом на різні області дизайну (мода, поліграфія, дизайн інтер'єру, меблі та текстиль, графічний дизайн та реклама тощо).

Унікальність коралового відтінку в тому, що він відноситься до теплої гами кольорів, викликає світлі і ніжні почуття. Мабуть романтики давно не вистачало в дизайні, з огляду на те, що славно відомі лофтівські інтер'єри заповнили все навколо. Сірі бетонні стіни вже майже нікого не надихають, всі хочуть яскравих вражень і емоцій. Саме цей колір здатний внести ковток свіжості в дизайн сучасних квартир, навіть певної абстрактності. Тому любителі пастельних відтінків можуть радіти і сміливо використовувати цей чуттєвий тон в своїх будинках.

А ще кораловий відтінок – це так званий комплімент природі і підводного світу. Він наочно повторює колір коралових рифів. Однак не тільки кораловий буде затребуваний в дизайні. Є кольори, які перейшли з минулого сезону і будуть актуальними в наступному. Наприклад, соковитий зелений відтінок, а також чарівний і освіжаючий синій. Кажуть, що колір здатний впливати на наш настрій – порушувати чи, навпаки, розслабляти. І це чиста правда, зелений – заспокоює, в той час як синій – надихає. З найцікавіших відтінків можна виділити смарагдовий і малахітовий, сапфіровий і кобальтові. Всі вони будуть актуальними і затребуваними в дизайні.

У сфері інтер'єрної моди простежується тенденція до розслабленості і невимушеності, а дизайнери поступово перестають гнатися за строгою симетрією, обираючи асиметрію. Звичайно, кілька парних предметів додадуть візуальної гармонії і класичного, і сучасного інтер'єру, але все інше нехай розташовується в модному вільному порядку.

Стає популярним комбінування активних, яскравих кольорів, як в семидесятих. Інша репліка дизайну цього трендового десятиліття – тепла

палітра з вохристих, оливкових і теракотових тонів. Ці кольори універсальні і по-домашньому затишні, тому точно залишаться актуальними надовго.

Якщо раніше на піку популярності був лаконічний скандинавський дизайн, в найближчі роки задавати тон домашньої обстановки обіцяє естетика Італії. А значить, робимо ставку на багаті текстури, складні кольори, відсутність гострих кутів і зайвих прикрас: меблі та оздоблення по-італійськи – декор вже сам по собі. Втім, скандинавський стиль теж не здає позицій, трансформуючись у більш глибокі і атмосферні обстановки.

Основа будь-якого інтер'єру поза часом – дивани та крісла, на яких хочеться сидіти, тканини, які хочеться чіпати, підлогу, по якому хочеться ходити босоніж. Тому орієнтуйтеся на тактильні, приємні на дотик текстури: оксамит, замшу, м'яку шкіру.

Світла атмосфера кімнат поступово змінюється на більш інтимні – в темних приглушених тонах, з великою кількістю синього, зеленого і модного кольору авокадо. Це стосується не тільки кольорової палітри: освітлення теж стає приглушеним і більш точковим.

Мармур вже декілька років як хіт, але замість звичного каррарського, сьогодні в тренді рожевий, блакитний і чорний мармур. Беріть на замітку також ідею з матовою обробкою цементу з невеликими вкрапленнями рельєфу – це вирішення залишилося від стилю лофт. А серед меблів і обробки з дерева найбільш затребувані преміальні породи – дуб, горіх, ясен і тик.

Як ми вже з'ясували в 2019 році в дизайні буде популярна індивідуальність, і визначити, який саме стиль буде головним, неможливо. Відомо те, що лофт відходить на другий план, мінімалізм здружився зі скандинавським стилем, а елементи властиві арт-деко почали активно використовувати декоратори в облаштуванні житлових приміщень. Саме деталям дизайнери приділяють більшу увагу. Вони повинні бути виразними і активними. Часом один яскравий декор здатний підкреслити індивідуальність приміщення або, навпаки, зіпсувати його.

У ранню епоху у художніх творів було чітке призначення – зафіксувати і передати точність навколишнього світу. Пізніше, живопису відводилася роль все більш декоративного елемента інтер'єру, проте зберігаючи інформаційну змістовність в контексті стилю і подій свого часу. Зараз же живописні полотна все частіше виконують роль органічного доповнення, акценту в інтер'єрі, зберігаючи емоційний вплив.

Сучасні інтер'єри все більш мінімалістичні і лаконічні, наповнені технологічними рішеннями. Як же зараз додати акцент і оригінальність такого інтер'єру і при цьому підкреслити хороший смак власника? Абстрактне полотно, що не переобтяжене прямим інформаційним контекстом вишукано впорається з таким завданням. Абстрактний живопис, що демонструє поєднання різних колірних плям, неочевидних ліній і форм, пробуджує фантазійні образи у глядача, відкриті тільки його свідомості. Кожен бачить в картині щось своє – якась лірична абстракція від автора, але оповідає глядачеві образи, емоції і переживання тільки його внутрішнього світу через сприйняття картини, а це прояв сучасного мистецтва, яке звернене впливати на внутрішній світ і підсвідомість.

Техніка *флюїд-арт*, як очевидно, словосполучення не нове, але не так давно почало поширюватися в означенні. У перекладі з англ. «Fluid» – «рідкий», «текучий». Сьогодні це популярний напрям абстрактного салонного живопису. Особливістю є переважання м'яких, текучих форм і колірних плям, яка досягається методикою роботи з досить рідкими по консистенції матеріалами. Однак, твори в техніці флюїд-арт не виключають вкраплення деяких сухих пігментів і добавок. А також, поєднання м'яких форм з графічними лініями. Кожна картина унікальна і при цьому універсальна. Полотна добре поєднуються один з іншим, і друкованою графікою (наприклад фотографією). Такі живописні твори в інтер'єрі гідно виглядають як самостійно так і групою.

На мій погляд, поняття ця техніка об'єднує своєю назвою різні методи живопису, незалежно існували раніше чи зараз. До таких методик живопису можна віднести:

- Живопис епоксидною смолою
- Живопис рідким акрилом
- Живопис "спиртовими чорнилом"
- Ебру

та інші, навіть акварельні роботи "А-ля прима" можна віднести до живопису в техніки флюїд-арт.

Художник вільний експериментувати, а еkleктика нас в цьому підтримає. Саме за допомогою цієї сучасної абстрактної техніки ми зможемо перекреслити модну масовість, яку передбачає вибір колористичної стилістики дизайну інтер'єру та внести деталізовану відмінність та індивідуальність у відповідності до типу, характеру, бажань замовника. Індивідуальність техніки полягає в тому, що вона не є суто візуалістично-декоративною, вона може бути і предметно-практичною. Столи, комоди, крісла, дверцята шаф, табурети чи навіть прості побутові предмети, це неповний перелік виробів, що можна декорувати у абстрактній техніці. А якщо поєднати з різними типами металу, дерева чи навіть пластику, можна досягнути не лише вишуканості стилю, а й ексклюзивності. Флюїд-арт – це маленька частинка душі кожного, яку можна передати у мистецтво.

Література:

1. Все о современной технике fluid art. URL: <https://masterica.com.ua/vdokhnovlyalka/vse-o-sovremennoy-tekhnikе-fluid-art/>
2. Скандинавський стиль і новий ар-деко: тренди 2019 року в дизайні інтер'єру. – URL: <http://vsviti.com.ua/stats-skandynavskyj-styl-i-novyj-ar-deko-trendy-2019-roku-v-dyzajni-inter-ieru>
3. Что такое институт цвета PANTONE как он определяет цвет года? – URL: <https://fw-daily.com/chto-takoe-institut-tsveta-pantone-i-kak-on-opredelyaet-tsvet-goda/>

УДК 674.093

Ткачик Наталія Володимирівна
*студентка інженерно-педагогічного факультету,
Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова,
м. Київ*

ПРИХОВАНІ МОЖЛИВОСТІ ВТОРИННИХ ПРИРОДНИХ МАТЕРІАЛІВ

Деревина – це саме цей матеріал який випромінює вдячність. При правильному підході і акуратності дозволить отримати оригінальні неповторні вироби, які чудово демонструють індивідуальні здібності і таланти. [1] Історично так склалося, що з дерева вироблялися всі елементи меблів і декору для дому та офісу. Це і кухні, лавки, стільці та столи, серванти і шафи, комоди і скрині. У кабінетах стояли столи і стільці з дерева, стіни були обшиті дерев'яними стіновими панелями, а стелі - дерев'яними плитами кесонних стель. На вході стояли дерев'яні двері, а у вікнах - дерев'яні рами. І такі меблі були всюди - від будинку самого простого працівника до палацу багача. Відрізняло меблі бідняка і багатія те, як саме ці меблі були зроблені і з якої породи дерева виконані.

Сьогодні меблі з дерева - це вибір заможних людей, які піклуються про здоров'я своєї родини і близьких людей. Саме дерево - це вже недешевий матеріал. Але є ще і така деревина, яку можна отримати практично даремно. Правильна її обробка, покриття ґрунтом, відтіночним бейцем і лаком може зробити звичайну деревину твором мистецтва [2].

Корінь будь-якого дерева володіє оригінальною текстурою, що пов'язано з криволінійним розташуванням волокон. Деколи для отримання будь-якої скульптури достатньо лише уважно вивчити форму пня і відсікти все зайве. Хоча деколи саме непередбачуваність форми надає виробу особливого шарму. Поєднуючи в одному образі сили землі, красу зелені та мрії людей. Інколи така деревина є настільки прекрасною, що виникає бажання створити цілий «сад

коренів». Сад, який буде прикрашати не тільки дизайн середовища, а й дизайн інтер'єру [3].

Мова піде про рутарій. Це композиція з рослин і деревини (коріння, гілляччя, корчів), яка служить основою-горщиком. Мода на рутарій з'явилася порівняно недавно. Спочатку коріння дерев або корчі підсаляли в сади в якості садового декору, «родзинки» для альпійської гірки, у вигляді садової скульптури, в якості складової частини саморобних садових меблів або частини підпірної стінки. І тільки недавно рутарій став самостійною одиницею ландшафтного мистецтва, та оздоблювальною композицією дизайну інтер'єру. На мою думку, це пов'язано з тим, що світ починає задихатись від пластику, скла та бетону. Ми не встигли помітити і усвідомити того, що навколишнє середовище витісняє навколишню природу. І гучні заклики щодо збереження екології дуже рідко підкріплюються діями.

Так, сухі дерева і коріння не вважаються довговічними матеріалами, тому якщо створити Рутар, використовуючи необроблене дерево, його міцність і краса зовнішнього вигляду зберегтися б не більше 7 років. Якщо ж цього часу не достатньо вирішити проблему допоможе звичайний окріп.

Найвищим ступенем майстерності є вміння продемонструвати істинну красу єдності природи з довкіллям. Потрібно доказувати всім і насамперед собі, що з плином часу людина не розгубила тієї винахідливості, яка була закладена предками.

В умовах сучасного споживання товарів, люди дедалі частіше звертають увагу на можливе повторне використання матеріалів, так званий редизайн і роботу з відходами виробництва. У результаті, з екологічної точки зору, виходить цікавий, унікальний і дизайнерський виріб.

Такий підхід до використання вторинних матеріалів у сучасному розумінні – це скоріше арт-проект, аніж промисловий підхід. Адже, кожна така річ індивідуальна, і її адаптація в промислове виробництво неможлива. Композиції, на створення яких йде вторсировина або не перероблені відходи,

відрізняється порівняно сильною етичною ідеєю. Такі вироби актуальні саме тому, що їх виготовлення завдає меншої шкоди довкіллю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1 . Використання старого коріння URL:< <http://www.dubrova.if.ua/>
- 2 . Деревні вироби з коренів. URL:< <http://stroyka-gid.com.ua/remontna-maysterny/>
3. Дерев'яні меблі URL:< <http://delanteria.com.ua/blog/derevyani-mebli---chi-varto-vitrachatis>
4. Збірник наукових праць. Сучасні тенденції розвитку освіти і науки. 2018р. 450с.
- 5 . Шедевр із гілок. URL:< <http://simya.com.ua/rutarij-shedevr-iz-gilok-svoyimy-rukamy/>

УДК 745.747

*Михайлишин Христина Михайлівна,
студентка інженерно-педагогічного факультету,
Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова,
м. Київ*

ПРИНЦИПИ ФЛОРИСТИЧНОГО ДИЗАЙНУ В ІНТЕР'ЄРІ

З глибокої давнини природа була стимулом для творчості у всіх видах і жанрах мистецтва. Рослини надихали скульпторів, художників, архітекторів. Однак, жодний вид мистецтва не пов'язаний так тісно зі світом природи, як флористика та фітодизайн. Передаючи в композиції життя природи в її динаміці та багатогранній красі, людина глибше пізнає світ природи, відкриває його закони, пробуджує почуття любові та бережливого ставлення до природи, розкриває свої художні здібності та смаки.

Таємничий та чудовий світ квітів, рідні простори ланів, степу, блакитні річки – все це можна відтворити на папері за допомогою природного матеріалу, зібраного під час прогулянки в природу. Тому пропоную вашій увазі ознайомитися із мистецтвом флористики, яка допоможе реалізувати ваші мрії про виготовлення виробів із природного матеріалу власноруч для оздоблення інтер'єру або у подарунок.

Флористика – вид декоративно-прикладного мистецтва, аплікація, колаж з рослинних матеріалів. Одною з основних світових тенденцій дизайну і моди є принцип екологічності. Флористика, що передбачає використання переважно природних інгредієнтів, сама по собі відповідає даній тенденції. Сучасні жителі мегаполісів позбавлені радості постійного спілкування з природою.

Флористичні роботи, виконані з сухих рослин і квітів, більш живі та близькі до природи, ніж синтетичні картини зі скла або пластика. У рослинних картинах немає тих шкідливих речовин, які негативно впливають на наше самопочуття.

Матеріал для флористики беремо із природи, але не зашкоджуючи їй. Дикоростучі трави та злаки збирають (ріжуть ножицями, секатором або серпом) у суху, сонячну погоду. Зв'язують злаки у невеличкі пучечки та розвішують їх голівками до низу у сухому приміщенні у затінку.

Плоди дерев та кущів збирають зрілими, розкладають тонким шаром на папері або тканині на просушку. Квіти та гарне листя сушать в гербарних сітках, на старих газетах під пресом. Висушений матеріал складають у зручні коробки, мішечки, маркують їх для зручності.

У даних флористичних роботах велике значення має не тільки кольорова гама але й фактура матеріалів. Саме вона надає роботам особливу виразність. Гармонічне співвідношення ніжних компонентів з грубими, а блискучі – з матовими роблять композицію надзвичайно ефективною.

При створенні колажів та панно застосовують різні природні матеріали. Як правило, це сухоцвіти, висушені гербарним та природнім способами трави і квіти.

Під час цвітіння квіти зрізують, зв'язують у не тугі пучечки, підвішують до низу голівками. Сушать у сухому приміщенні. Так сушать волошки, агератум, троянди, чорнобривці, целозію, ліатріс, айстри тощо. Використовують у флористичних роботах також і сухі гілочки дерев, кущів, коріння, кору, лишайники, мох, плоди тощо.

До екзотичних компонентів належать висушені дольки цитрусів, сухофрукти. Виразний вигляд мають вирізані з цупкого картону геометричні фігури, які задрапіровані папером, тканиною, сухим листям або обвиті дротом, корінням, нитками, вербовою лозою, сухою травою, соломною тощо.

У декоративних, лінійно-графічних та абстрактних колажах використовують квіти не цілком, а розібрані на окремі пелюстки (дельфініум, турецька гвоздика, гладіолус, аквілегія тощо).

Фон для колажу можна виконати акварельними або гуашевими фарбами. Достатньо буде розкласти любий необхідний рослинний матеріал, приклеїти і робота готова..

Колаж – це технічний прийом в образотворчому мистецтві, що передбачає наклеювання на будь-яку основу матеріалів, які відрізняються від неї кольором та фактурою. А також колажем називають витвір, цілком виконаний цим способом.

Історична довідка: колаж в образотворче мистецтво був введений кубістами та футуристами, що практикували приклеювання на полотна шматочків газет, фотографій, тканини тощо.

Флористичний колаж – виконується з використанням природних матеріалів. Існує п'ять основних стилів колажу, в яких може бути виконаний флористичний колаж. Кожен з них має свої яскраво виражені риси та особливості. Розглянемо детальніше кожен стиль.

1. Декоративний стиль - передбачає створення яскравої роботи, в якій головну роль відіграє краса і виразність елементів композиції. Рослини і матеріали при цьому можуть трансформуватися як завгодно на користь естетичному ефекту.

2. Абстрактний стиль - пропонується для висловлювання стихійних почуттів, настрою і фантазії автора, який принципово відмовляється від зображення реальних предметів. Цей стиль характеризують кольорові плями у вигляді геометричних форм, фантазійних кольорових переходів тощо.

Флористи створюють їх за допомогою фарб та наклеювання рослинних елементів.

3. Вегетативний стиль - (вважається самим складним) щоб створити композицію даним стилем, необхідно тонко відчувати внутрішню сутність рослини, наближаючи свої творіння до натуральних образів. Для вегетативного стилю характерне вільне, ідентичне природному розташуванню матеріалу. Це композиція має бути максимально реалістичною.

4. Лінійно-графічний стиль (графічний) - тут основна роль відводиться лініям, їх характеру, товщині, напрямку. Якщо у декоративному стилі лінія це додатковий штрих, то у графічному – вона є ідеєю композиції. Лінії можуть бути прямими, хвилястими, зігнутими. Для цього стилю характерна асиметрія.

5. Пейзажний стиль - основний предмет відтворення – це натуральна або перетворена людиною природа. Особливо цікаво виглядає імітація природних ландшафтів, виконаних з натуральних флористичних матеріалів.

Панно - у класичному розумінні, це витвір образотворчого мистецтва, що застосовується для постійного або тимчасового заповнення окремої ділянки стіни. У той час, коли колаж є самостійним флористичним витвором, що не залежить від зовнішніх факторів, то панно з природного матеріалу практично завжди виконується з урахуванням стилю і кольорової гами інтер'єру, у якому воно буде розташоване. Є ще одна суттєва відмінність панно від колажу – матеріали у колажі завжди фіксуються за допомогою клею, тоді як панно надає можливість вільного вибору інших технік і їх комбінування в одній роботі. Наприклад, каркас роботи фіксується у техніці зв'язування, а інша – приклеювання. У стилі панно можуть бути виконані ширми, рослинні штори тощо.

Новорічна флористика

Для збереження посадок наших зелених друзів та збільшення посадок хвойних, сучасні крамниці пропонують модне та економічне вирощування ялинок, сосен, кипарисів у мобільних пересувних горщиках.

Крім живих дерев, існують інші прикраси приміщень у новорічні свята. Якщо згадати традиційне українське обрядове рішення з цього приводу – то це **Дідух** - сніп пшениці або іншого злаку, що ставиться на святковий стіл як символ достатку в сім'ї.

Замість живої ялини рекомендуємо використовувати штучну хвою. Завдяки фантазії флористів характерна для різдвяних композицій конусоподібна «ялинкова» форма заповнюється самими незвичайними природними матеріалами – гілками, квітами, шишками, фруктами, овочами. Вона може бути сплетена з трави, соломи, коренів дерев і взагалі з чого завгодно, але перевагу слід віддавати натуральним природним матеріалам, оскільки вони більш екологічні.

Під силу, власноруч, виготовити імітовану ялинку або стилізовану під неї – це оригінальний новорічний подарунок, який принесе радість вашим близьким. Каркас конусоподібної форми можна виготовити з проволки, картону, а потім обклеїти любим флористичним матеріалом. Придатні для цього сухоцвіти, сухі пелюстки, листя рослин, хвоя, подрібнена горіхова шкаралупа, горіхи, жолуді, шляпки жолудів тощо. Оздоблюємо таку ялинку блискучими бусами, паперовими зірками. Встановлюємо конус-ялинку у горщик та драпіруємо його тканиною або бантом.

Одним з самих популярних різдвяних прикрас у всьому світі вважається **вінок**. Його вивішують на входні двері, на стінку або просто на поверхню столу. Ця форма залишається незмінною, а от матеріал для виготовлення може бути самим найрізноманітнішим – солома, гілки, сухі квіти, лоза верби і дівочого винограду. Вінки збираються на дротяному каркасі. Для прикрашення використовують скляні ялинкові кульки, свічки, шишки, горіхи, декоративні шнури або стрічки, фігурки янголів, рослинні волокна, сухі трави і неодмінно свічки.

Зірка – це ще один із самих розповсюджених елементів різдвяного оформлення. За легендою зірка віщувала про народження Спасителя. Тому в

композиціях включають зірки різної величини і кольору. Є ще інші традиційні символи Різдва та Нового року – це місяць, дзвоники, сніжинки, сніг тощо. Матеріалом слугує тонкий гнучкий дріт, лоза хмелю, верби, дівочого винограду, солома, ситник, суха трава, гілки берези, спіреї тощо. Самим популярним у нашій роботі стала лоза дівочого винограду.

Квіти вчать нас позитивно сприймати світ. Коли вам дарують квіти, ви відчуваєте радість. Таку ж радість відчуває і та людина, яка робить цей подарунок. І на довго залишається з вами радість. Подарувати радість створену власноруч – це і є те саме головне, що залишається назавжди. Займайтесь флористикою і намагайтесь передавати радість у своїх роботах. Залучати до флористики дітей різного віку дуже доцільно тому, що вони стають більш чуйними, уважними, доброзичливими та вчаться цінувати і берегти природу краю та Землю вцілому.

Література:

1. http://zpo.ucoz.ua/Programu_/foristika_ta_fitodtzajn_inter_eru.pdf
2. Журнали «Флорист» № 1 - 6, 2000.
3. Лоркіна Т. Композиції на оазисі. Бібліотека журналу «Квіти». М.: «Ніола 21-е століття», 2004, 96 с.: іл.
4. РевортДж., Беррі С. Аранжування квітів. (Перев. з анг. Гвоздьова Т.), з-під «Внешсигма», Москва, 1999 р., 128 с.: іл.
5. <http://ok-floralshop.com/flower/details/interior>

УДК 72.05 [727]

Павлишин Степан Ярославович,
*студент інженерно-педагогічного факультету,
Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова,
м. Київ*

ПРОЕКТ ЛІТНЬОЇ НАВЧАЛЬНОЇ АУДИТОРІЇ ВСП "НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ЦЕНТРУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ"

Метою нашого проекту є обґрунтування і створення простору неформальної освіти на свіжому повітрі при будь-якому навчальному закладі, адже в кожному з них є певні території які можна використати в навчальних

цілях. Запропонований нами проект літньої аудиторії розробляється у приміщенні ВСП "Навчально-наукового центру професійної освіти" по вул. Кривоноса, 10, і буде використовуватися для проведення майстер класів, тренінгів та класичного навчання. Поєднання освітнього процесу (відкритий клас), свіжого повітря та неформальної обстановки - запорука успішного навчання та здоров'я студентської молоді. Перебування на свіжому повітрі не менше 2-3 годин на добу зміцнює організм, нормалізує нервову систему, розвиває пам'ять та уяву.

Зокрема, ми пропонуємо створити навчальне приміщення на природі, де можна було б розмістити мольберти та проводити курси живопису, або ноутбуки і проводити курси дизайну. Також ми пропонуємо на одній частині приміщення розсадити рослини, дерева, що дозволить змодельовати частину природного середовища. Подвір'я нашого Центру знаходиться серед стін закладу та житлового комплексу. Прямі промені сонця у літню аудиторію рідко попадають, проте територія добре освітлюється, а стіни захищають її від сильного вітру, протягів і все це створює комфортне навчально-освітнє середовище.

Як правило, у вечірній час заняття не проводяться, але ми передбачили штучне освітлення. Ми пропонуємо його розмістити з двох боків подвір'я, на стінах приміщення. Також освітлення, ми пропонуємо прикріпити під дашок, таким чином створимо гармонійне освітлення, яке відповідатиме стилю «Лофт» і буде частиною композиції нашого приміщення. А на центральній стіні пропонуємо зробити зелену зону: вимурувати ще одну стінку коло муру, між ними розсадити рослини, це зміцнить і прикрасить її. Озеленення має бути максимально природнім, тому будуть висаджені різні види папороті, плющ, хости, загалом ті рослини, які не потребують особливих вимог по догляду та їй легко можуть пристосуватися до умов урбаністичного середовища.

У центрі подвір'я знаходиться люк, що виступає і його не можливо закрити, тому ми пропонуємо на ньому розмістити квіткову композицію. Є ще один варіант, це встановлення переносного фонтану.

Для укриття електронної техніки ми плануємо встановити невеличкий дашок, який буде закривати приміщення до двох метрів зі сторони дверей. У літній аудиторії також передбачено монтаж проектора, який буде кріпитися під дашком.

Крісла або дерев'яні лавки будуть переносними. Лавки ми пропонуємо виготовити з металевого профілю і дощок. Ці матеріали служитимуть довго під шаром лаку та фарби.

У якості покриття ми пропонуємо покласти бруківку, адже це довговічний матеріал. з боковими стінами плануємо провести усі ремонтні роботи під фарбування, а центральна стіна в зоні озеленення буде менш оброблена, щоб показати фактуру цегли та зелень яка проростає між нею.

Література:

1. Дизайнерська діяльність: стандарти і розцінки: Довідково-методичний посібник для дизайнерів-практиків / В. О. Свірко, А. Л. Рубцов, О. В. Бойчук та ін. / За ред. В. О. Свірка. – Київ: ТОВ «Аграр Медіа Груп», 2013. – 232 с.
2. Матеріалознавство (для архітекторів та дизайнерів): підручник / К. К. Пушкарьова, М. О. Кочевих, О. А. Гончар, О. П. Бондаренко; за ред. К. К. Пушкарьової; М-во освіти і науки, молоді та спорту України. – К.: Вид-во "Ліра -К", 2012. – 592 с.
3. Основи біодизайну: навч. посіб. для студ. ВНЗ / В. Є. Михайленко, О. В. Кашенко; Київ. нац. ун-т будівництва і архітектури. – К.: Каравела, 2011. – 224 с.

УДК 72.02

*Щигіль Василь Іванович,
Панасовський Ярослав Вікторович,
студенти інженерно-педагогічного факультету,
Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова,
м. Київ*

СТВОРЕННЯ КРЕАТИВНОГО СТУДЕНТСЬКОГО ПРОСТОРУ У ФОРМАТІ OPEN SPACE НА БАЗІ ВСП "НАВЧАЛЬНО-НАУКОВОГО ЦЕНТРУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ"

Дизайнери допомагають оформляти ваш будинок, квартиру або офіс меблями, продумувати колірні поєднання, а також зонувати приміщення. В кінцевому підсумку обстановка приміщення повинна створювати приємні враження у власників житла, їх рідних, гостей і близьких, у роботодавців та їхніх колег-працівників. Можна сказати, що дизайн інтер'єру є особливим видом мистецтва, для якого необхідні знання, таланти і обов'язково досвід роботи в даній сфері.

Сьогодні ми поговоримо про офіс відкритого типу (англ. Open plan office) - це варіант планування офісного приміщення, при якому характерними рисами є велика кількість вільного простору для менеджерів нижчої та середньої рівнів, кілька великих і просторих кабінетів для менеджерів вищої ланки, невелика кількість закритих переговорних кімнат і наявність кімнати відпочинку. Велике приміщення для менеджерів нижчої та середньої рівнів розділене на робочі простору перегородками середньої висоти, які часто є частиною столів і створюють ілюзію окремого кабінету. Стіни між вільним простором, кабінетами менеджерів вищої ланки, переговорними кімнатами і кімнатами відпочинку найчастіше виконуються з скла, щоб підтримувати концепт офісу відкритого типу. Стіни між вільним простором, кабінетами, нарадчого кабінету та кімнати відпочинку найчастіше виконуються з скла, щоб підтримувати концепт офісу відкритого типу.

У Північній Америці таке планування довго вважалася найпродуктивнішим, проте в Європі, особливо в Німеччині, після війни з'явилася зворотна тенденція. Нову концепцію, яку розробила консалтингова фірма Quickborner, назвали «офісний ландшафт» (нім. Bürolandschaft). На перший погляд, в офісному ландшафті всі столи розкидані в безладді, під різним кутом один до одного, утворюючи робочі зони різної величини і конфігурації. Однак насправді, в цьому хаосі ховається чіткий порядок, заснований на детальному вивченні взаємовідносин між різними департаментами та окремими особами. Якщо в старих офісах балаканина співробітників не заохочувалася, то обстановка нових, навпаки, спонукала їх до обміну думками. Менеджери стали в усіх відношеннях ближче до співробітників, ліквідація кабінетів дозволила помітно заощадити кошти, а підвищення по службі не означало більше відрив від колективу, хіба що щасливчик отримував стіл побільше.

Навесні 1962 року студенту 4 курсу архітектурного факультету Френк Даффі (Великобританія) отримав завдання розробити план офісного приміщення. Даффі почав вивчати спеціальну літературу і наткнувся на фотографію і замітку про один експеримент, проведений в Німеччині. Даффі згадував, що на фотографії робочі столи були розставлені органічно, було багато квітів в горщиках і килим на підлозі. Саме цей проект мюнхенського офісу відкритого типу компанії Osram привернув увагу молодого лондонського архітектора. Однак цей офіс відрізнявся від сучасних зразків офісів відкритого типу.

За схожим принципом ми почали разом працювати над нашим новим об'єктом, який представлений сьогодні. це мансардне приміщення яке має свої і сильні сторони, і водночас й слабкі. Наша ціль - створення такого середовища не передбачає проектування офісного приміщення, а місце для проведення презентацій, студентських зустрічей, лекцій або практичних занять, диспутів або просто творчих колаборацій між молоддю.

Загальна наша концепція передбачає мікс білого з елементами декору у вигляді дерева, так як раніше було сказано це не офіс і тому було передбачено місце для відпочинку, тобто облаштувати зал диванами і пуфами, створити невимушену обстановку з вкрапленням домашнього затишку. Невеличка кухня, де всі охочі зможуть приготувати або розігріти їжу. Біля кухні передбачений просторий обідній стіл.

У центрі нашого Open space знаходиться мітинг-рум, хай вас не лякає це слово, агітацій не буде. Це невеличка скляна кімната для переговорів. Також заплановано втілити «Домашню зону» з двома кімнатами, душем та окремим санвузлом. Це зроблено для того, аби інколи приймати гостей Університету.

Загалом **технологія відкритого простору** – не нова, але це простий, універсальний та ефективний метод проведення обговорень, зборів, конференцій та зустрічей для груп кількістю від 7 до кількох десятків учасників.

Відкритий простір використовується для:

- консультацій з зацікавленими сторонами,
- пошуку організаційних рішень у період невизначеності,
- створення синергії серед представників різних зацікавлених сторін,
- об'єднання творчих груп,
- пошуку творчих рішень, наукових досліджень та розробок,
- вирішення технічних проблем,
- обміну баченням,
- планування проектів.

Література:

1. The physical environment of the office: contemporary and emerging issues by Matthew C. Davis, Desmond J. Leach, and Chris W. Clegg.
2. The Cost of Interrupted Work: More Speed and Stress by Gloria Mark, Daniela Gudith and Ulrich Klocke.
3. Workplace Woes: The "Open" Office Is a Hotbed of Stress.

Наукове видання

**СУЧАСНА МИСТЕЦЬКА ОСВІТА:
АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції
7-8 червня 2019 р.

*Відповідальні за випуск: І.М.Голуб
Макет і комп'ютерна верстка: В.В. Гуменюк
Дизайн обкладинки: В.В. Гуменюк, І.М.Голуб*

Адреса оргкомітету:
Відокремлений структурний підрозділ
Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
«Львівський навчально-науковий центр професійної освіти»
79008, вул. Кривоноса, 10; м. Львів; lnnc@ukr.net

Державний навчальний заклад
«Львівське вище професійне художнє училище»
79052, м.Львів, вул.Широка, 79; тел.: 267-68-16; lppl@komitex.net

Сучасна мистецька освіта: актуальні підходи та перспективи розвитку.

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції
(м.Львів, 7-8 червня 2019 р.) [укладач Голуб І.М.]. Львів, 2019. 96 с.

Електронне видання
Умовн.-друк. арк. 4,3. Об'єм файлу – 2,5 МБ.